

ПРЕТПЛАТНИЦИ ИЗ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ НА СРПСКЕ КЊИГЕ ШТАМПАНЕ ОД 1851. ДО 1867. ГОДИНЕ

Апстракт: У раду се обрађује стварање читалачке публике у Босни и Херцеговини у другој половини XIX вијека, међу којима се истичу Димитрије Атанасковић и Георгије Бадимлић. У том периоду читају се дела наших писаца, нарочито старијих, који се прештампавају, песме (народне и уметничке), драме, алманаси, описи манастира и нарочито дела Вука Караџића. Међу ауторима, преводиоцима и уредницима књига у овом периоду налазе се значајна имена наше културе: Јован Бошковић, Милован Видаковић, Вук Врчевић, Јоаким Вујић, Јован Јовановић Змај, Јован Хацић и многи други. Претплатнички пунктови у Босни и Херцеговини су били у Бањалуци, Бијељини, Брчком, Габели, Градишци, Дувну, Коњицу, Мостару, Поповом Пољу, Прњавору, Сарајеву, Стоцу, Тешњу, Требињу, Тузли и Фочи, као и у манастирима Добрићево, Дужи, Завала и Косијерево.

Кључне речи: култура, претплатници, читаоци, историја.

У ранијим радовима представили смо претплатнике из Босне и Херцеговине на српске књиге, часописе и листове штампане од 1808. до 1850. године (Војиновић, 2022) а у овоме ћемо се позабавити периодом од 1851. до 1867. Констатовали смо да се колективно меценатство, у виду пренумерације, развило код нас у одсуству богатих мецена и институција и да је свој зенит достигло уз Вукову језичку реформу (Војиновић, 2022, стр. 27). У овом периоду претплатници из Босне и Херцеговине били су љубитељи дела наших писаца, нарочито старијих, који се прештампавају. Читали су песме (народне и уметничке), драме, алманасе (*Српско-далматински маџазин*, сваке године од 1851), описе манастира и дела Вука Караџића.

Претплатнички пунктови су у Босни и Херцеговини били: Бањалука, Бијељина, Брчко, Габела, Градишка, Дувно, манастири (Добрићево, Дужи, Завала, Косијерево), Коњиц, Мостар, Попово Поље, Прњавор, Сарајево, Столац, Тешањ, Требиње (са насељима: Љубомир, Туље), Тузла, Фоча, а и друга места ван Босне и Херцеговине: Београд, Ваљево, Дрниш, Дубровник, Земун, Имотски, Крагујевац, Лозница, Слатина у Славонији, Славонски Брод (Брод), Стара Градишка, Ужице, Чаково, Цетиње, Чачак, Шабац, Шибеник; манастир Високи Дечани; Беч, Букурешт, Кијев, Трст, Цариград. Међу претплатницима се налазе трговци, богослови (ученици београдске богословије), занатлије (терзије), директори школа, земљеделци, учитељи, ученици (основних и средњих школа, италијанског језика), црквена лица (епископи, митрополити, намесници, игумани, пароси, јеромонаси), писари, поморци, калфе, тополиници, конзули (најчешће руски), службеници разних страних конзулата, стражмештери, жандари, љубитељи књижевности. Најзначајнију групу претплатника чине трговци и ученици. Тако је на пример основно школство у Мостару

¹ stanisavojinovic@eunet.rs

Аутор се бави историјом српске књижевности и издаваштва, националном културном историјом и библиографијом. – Напомена ур.

било толико развијено да су тражили од Министарства просвете Кнежевине Србије да им пошаље и плаћа директора основних школа (Караџић, 1996, стр. 350–352).

Међу значајнијим претплатницима налазе се:

Димитрије Атанацковић (Атанацковић, 1793–1857). Каријеру аустријског конзула започео је у Галацу, у другој половини тридесетих година XIX века. Потом је био конзул у Београду (1839–1843). У време династичких промена у Србији повучен је из Београда. По налогу кнеза Метерниха од маја до јула 1844. боравио је у Босни и Херцеговини у специјалној мисији. За генералног конзула у Травнику постављен је августа 1850. године. Ту се кратко задржао, и већ у септембру исте године прелази у Сарајево, где је службовао као генерални конзул до краја живота. Димитрије Атанацковић је један од ликова у роману *Омер-паша Лаџас* Иве Андрића.

Георгије Бадимлић. Покушавајући да наплати своје књиге од трговца Георгија (Ђорђа) Бадимлића, Вук се обратио конзулу у Сарајеву писмом из Беча 23. IV / 5. V 1856. године (сачуван је концент писма (Караџић, 1996, стр. 350–352) на које је Атанацковић одговорио из Сарајева 21. V 1856, са писмом образложењем Ђорђа Бадимлића (Караџић, 1996, стр. 358–359).

Иљаш Алојзије Брлић (1795–1855), трговац и писац граматике, сакупљао је претплату на књиге Вука Караџића. Иако није живео у Босни и Херцеговини често ју је посећивао и био је нарочито ангажован око Херцеговачког устанка 1861. и то уређивањем листа на немачком језику *Исток и запад*. Његови контакти и преписка са устаничким дописницима значајна су грађа за проучавање тог устанка.

Валеријан Владимирович Безобразов (1834–1891), руски конзул за Херцеговину претплатио се на неколико књига. За његовог времена у Русији су се школовали од 1857–1869: Јово Дреч, Јефто Оборина, Никола Билић, Јован Пичета, Стеван Говедарица, Јово Милинковић, Ђорђе Бабић и претплатници; Димитрије Дучић, Јово Перовић, Петар Србић и Лука Иванишевић. Прву групу ученика повео је Чокорило из Херцеговине а сачињавали су је Никола Билић, Серафим Говедарица и Јован Пичета. Група предвођена Чокорилом кренула је из Сарајева 3. V 1858. године и до Београда су на коњима путовали 15 дана. Пут до Одесе су прешли за следећих осам дана возећи се бродом. У наредној групи ученика на пут је кренуо Мостарац Јефтан Оборина, који је започео студиј на Институту источних језика у Москви.

Вук Врчевић (1811–1882), сакупљач народних умотворина, дописивао се дуже време са Вуком Караџићем. Сачувана су и два Врчевићева писма из Требиња од 17/29. VIII 1861. и 23. V / 4. VI 1862. У првом писму Врчевић пише: „Пјесне јуначке слабо овђе у Требињу има игђе Србина појача, али јесам једне 20–30 женски поскочница, па гледам да јошт што скупим и уједно вам пошљем. У Стоцу (далеко 8 сахата одавде) казаше ми да има Турака највјешти појача у Херцеговини, но ни сам не знам како би коега појача добавио, или онамо пошао, кое је обоје мучно. Наравно, све ове јуначке које Турци пјевају уз гусле јесу на погибију Србаља, па не знам били вам ваљале за штампу, а може бити да их је много и лијевије као код Србаља. Србуље нигђе до данас напипати за живу главу, али и ја и отац Никифор Дучић из Манастира Дужи (кои вас одпоздравља) запели смо пружала на све стране, и нестоимо залуду” (Караџић, 1998, стр. 870).

У другом писму из Требиња од 23. V / 4. VI 1862. обавештава да је примио оглас за четврту књигу *Српске народне пјесме*, од 9. III 1862. године: „Ваше четврте књиге нашије народни пјесана огласи доцно ми приспјеше, а да су и раније све би једнако било зато што се овамо о чуду и погибији одавно људи баве а не о читању. А да је и најмирније овде нема ко зна читати до пешест дућанџија, а калуђери нам се из овдашња три Манастира раштркаше без стрва и трага као што оно наши веле: неко к' Лиму неко к Сарајеву” (Караџић, 1998, стр. 1047–1048).

Врчевић је био у Требињу означен као сакупљач претплате на пету књигу *Српских народних пјесама*, коју је огласила Ана Караџић у Бечу 20. VI 1865. (Добрашиновић, 1976, стр. 68). Слао је претплатнике на књигу Вука Караџића *Живот и обичаји народа српског*, коју је издала Ана Караџић. Она је издала посебно штампани оглас „у Бечу 10. јулија 1867”, и у огласу означила Врчевића, царско-краљевског конзуларног агента у Требињу, као сакупљача претплате (Добрашиновић, 1974, стр. 178–179).

Саватије Делић, богослов и учитељ. На седници Друштва српске словесности од 5. IX 1855, а на предлог архимандрита Гаврила Поповића, решило се „да се свршеном богослову Саватију Делићу из Херцеговине по двадесет и пет комада од мањи Друштвом изданих књига на поклон да, на тај конач, да исте књиге добро учећој деци у отечеству свом разда” (Крестић, Станић, 2011, стр. 640). Када је овај учитељ у Босни умро, његова супруга, удовица Јелка, упутила је писмо директору карантина у Мокрој Гори молећи за помоћ (АС, МПс, 1867, III, 383). Карантин у Мокрој Гори је Саватију Делићу служио за пренос књига у Херцеговину.

Димитрије Дучић, брат Нићифора Дучића, основну школу похађао је у Београду (од 1855) и Русији, а 1863. године молио је Министарство просвете у Београду за помоћ да се врати у Херцеговину (АС, МПс, 1863, бр. 1485). Његов боравак у Београду описао је Павле Паја Михајловић (Михајловић, 2010, стр. 398–399). Доцније је учествовао у Невесињском устанку.

Јевстатије Дучић, игуман манастира Дужи и кључна фигура у црквеном и духовном животу Босне и Херцеговине пред крај османске и почетак аустроугарске владавине, писао је из манастира Вуку Врчевићу 14. XII 1863, да су примили икону коју је манастиру приложила Мина Караџић (Добрашиновић, 1970, стр. 564).

Нићифор Дучић (1842–1900), јеромонах манастира Дужи, где се и образовао и закалуђерио код стрица Јевстатија Дучића, па по препоруци Георгија Николајевића наставио школовање у Београду и похађао Семинарију (богословију) и предавања Ђуре Даничића из словенске филологије у Великој школи. Када се вратио у манастир Житомирлић 1857. са Серафимом Перовићем отворио је манастирску школу, а 1858. године духовну школу за свештенике. У договору са Луком Вукаловићем командује једним од устаничких одреда у источној Херцеговини (1861), а када је Књажевина Црна Гора објавила рат Турској, учествује 1862. у борбама против Турака заједно са војводом Петром С. Вукотићем по Старој Херцеговини. После угушења устанка, на Петровдан 1862. године, Дучић са дозволом књаза Николе прелази на Цетиње, где је проглашен за архимандрита (1863). У Црној Гори се бавио отварањем школа и Богословије на Цетињу (1864). Године 1866. састао се с кнезом Михајлом Обреновићем и настојао да се потпише уговор о заједничкој акцији и уједињењу српског народа. Након атентата на кнеза Михајла 1868. Дучић је на позив Илије Гарашанина дошао у Београд.

Из Мостара је Дучић, као јеромонах и управитељ Духовног училишта у манастиру Дужи, Житомирлићу и Мостару, написао шест писама Вуку Караџићу (1856–1860).

Он је као учесник Херцеговачког устанка објавио у *Српским дневнику* (марта и новембра 1861) неколико дописа са самог терена (из Зубаца и других места), под * (1861, бр. 20) (Клицин, 1941, стр. 8). О устанку је забележио и народне песме о бојевима херцеговачког устанка.

Бојдан Зимоњић (1813–1909), свештеник невесињски, војвода гатачки, учесник буна од 1852. до херцеговачког устанка.

Василије Ивезић (? , 1840. – Мостар, 28. X 1897), учитељ, парох мостарски и, према *Босанско-херцеговачком источноку* (Д., 1897, стр. 439–440), сакупљач претплате.

Ђорђе Јовановић, граматик (његовог високопреосвештенства г. Игњатије, митрополита босанског) и списатељ претплаћен је на *Српске народне њесме из Босне* (1867). Када је обновљен рад општине сарајевске 1888, Игњатије је, до оставке у марту исте године, на челу Херцеговачко-захумске митрополије. Секретар му је био архимандрит Леонтије Радуловић. Митрополит Игњатије је рођен 1828. на острву Митилени.

Сима Јовановић Окан, претплаћен као Нико Окан Сарајлија, трговац, био је настањен у Сарајеву до 1842. године, када је тако пострадао да је остао дужан 22.000 форинти, највише аустријским трговцима, а будући да у Босни није било никаквог закона, преселио се у Београд 1843. године и помоћу жениног мираза почео трговати (помагали су браћа М. Думба и Мате Руса) и у петој години могао је све своје дугове измирити. За време револуције 1848. због скока цена он је добро трговао и до пролећа 1854. године имао је успеха. Од тога дана срећа га је напустила и он је поново све изгубио. Почетком 1858. изгубио је новац код неког повјереника па је отворена парница и убрзо и стеците. Према писању *Српских новина*, тачније тексту *У Београду 16. јуна* му трговци, на челу са Мишом Анастасијевићем, притекну у помоћ јемством, да остатак дуга исплати његов најстарији син Риста (1858, стр. 267). У Београду је 1860. био члан Српско-босанског одбора и заговорник подизања устанка у Босни у Херцеговини. Тада је сарађивао са Стаком Скендеровом ради њеног одласка у Сарајево (Крестић, Љушић, 1983, стр. 149–150, 170, 175, 210–211).

Павле Карано-Твршковић. Свештеник у Слатини. О њему опширније видети у нашем раду (Војиновић, 2021, стр. 133–155).

Сава Косановић (1839–1903), митрополит дабробосански (од 1881. до 1885), прво образовање стекао је у манастиру Житомислић, а затим у Мостару, где је завршио основну школу. Даље школовање продужио је у београдској богословији (1856–1860). Те године се вратио у Мостар, где је постављен за учитеља. Школске 1861/62. био је учитељ и ђакон у Сарајеву, а касније се вратио у Мостар за презвитера. После смрти супруге, ћерке и сина преселио се 1866. године у Сарајево, где је био учитељ и управитељ основне школе.

Кујунџићи, који су присутни у списковима претплате, живели су у: Дубровнику, Мостару, Требињу, Никшићу, Фочи, Пљевљима, Горажду. Знаменит је био Василије Кујунџић из Фоче (М., 1950, стр. 3).

Ђорђе Маретић (1826–1916), рођен у Врлики (Далмација), завршио је богословију у Задру. Године 1847. постао је учитељ у Ливну, захваљујући трговцима браћи Хаци-Кујунџић. Доцније је уредио основну школу у Сарајеву. Пред крај живота преселио се у Видин (Бугарска) и живео као поседник.

Грио Мартић (182–1905), припадник хрватског препорода и босанско-херцеговачки фрањевац, сакупљач народних умотворина и песник. Написао је епску песму *Славодобитници свијетлому господару Омер-паши* (1852) и са Иваном Франом Јукићем објавио књигу *Народне пјесме босанске и херцеговачке* (1858).

Илија Неранџић (1804–1869), трговац ужички, био је ревносни претплатник на више књига и велики добротвор. Осетивши да му се примиче крај животног века, написао је 13. X 1869. године тестамент, по ком наследство дели: школи у Требињу, школи у Цетињу, сестрама Јоки и Мари, које живе у Требињу, и манастиру Дужи у Херцеговини (АС, МПС, 1848, XII, 117). Школски одборници општине у Требињу упутили су септембра 1874. године допис Министарству правосуђа да им се донација уступи (Пећинар, 2012, стр. 373). Године 1861, сазнајемо из *Српских новина*, био је лиферант школских књига (1861, стр. 638).

Као трговац и скупштински посланик из Ужица поклонио је Народном музеју „старопечатану Србуљу, Службеник Божидара Вуковића печатану у Млечима 1519. године и један златан римски новац, шест разни сребрни и осамнајст разни бакарни стари новаца”, биљеже *Српске новине* у редовној рубрици *Поклони Народном музеју* (1861, стр. 593).

Јован [Николић] Тасовац, трговац, родом из Херцеговине, села Требиова, уверавао је у писму од 20. VI / 2. VII 1861. Машу Врбицу да је послат од кнеза Михаила „да никаква условија и обећања Омер пашина не пристану за љуту смрт но да иду сложним рукама негови граници што прие могу ће ће наћи наредно оружјаја, доста барута, војничке захире и ће ћемо се дати неколико иљада српски војника у помоћ...” (Крестић, Љушић, 1983, стр. 206–207).

Јоаникије (Јанићије) Памучина (1810–1870), јеромонах манастира Завале (1829), у Мостару је живео од 1835. у кругу владике Јосифа. Постао је архимандрит манастира Житомислића, а после смрти митрополита Григорија 1860. године, управљао је до 1864. године Митрополијом захумско-херцеговачком. Бележио је народне умотворине (песме, приче, пословице, загонетке), описивао народне обичаје и преводио с руског језика. Био је добротвор основне школе у Мостару и сарадник *Српско-галмашинској маџазина* (1846–1867). Написао је биографију Али-паше Сточевића Ризванбеговића, у којој је уједно и историја Херцеговине тога доба, што је објављено у књизи: А. Ф. Гиљфердинг. *Поездка по Герцеговине, Боснии и Старой Сербии* (Санкт Петербург, 1859).

Василије Васа Пелајић (1833–1899), сакупљач претплатника и народних умотворина. Учио је богословију у Београду (1857–1860) и био учитељ у Брчком, а 1866. управник богословије у Бањалуци (Војиновић, 1999, стр. 279–300).

Хаци Алекса О. Поповић (? – Београд, 1877) помиње се овде као сакупљач претплате у Београду, који се у књижевном послу окушао и у Босни. У жељу своје делатности, понесен склоностима за народно просвећивање, Хаци Алекса је решио да прошири круг свога рада и мимо граница тадашње Србије и са уредним путним исправама и сандуцима пуним књига кренуо је у Босну. Али тамо је био лоше среће. Српски народ дочекао га је са великом радошћу, а турске власти у Сарајеву због тог срдечног дочека конфисковале су све књиге које је донео, њега су прогласили за шпијуна и бацили га у тамницу. Три месеца се Хаци-Алекса ту злопатио, али је при превођењу у другу тамницу успео да уз помоћ пријатеља побегне из Сарајева и врати се у Београд, где је био успешан књижевник и издавач све до своје смрти.

Леонтије Радуловић (1835–1888) био је сестрић архимандрита Јоаникија Памучине, а његов национални рад био је видљив још у време Херцеговачког устанка 1852–1862, када је једно време био писар устаничког вође Луке Вукаловића. По избијању неспоразума устаничког врха са Црном Гором отишао је у Дубровник, а потом је провео извесно време у Задру, где је у Богословији употпунио своје образовање. По склапању мира Турака са устаницима 1862, постао је ефимер (парох) при цркви у Мостару. У време Велике источне кризе поново је ухапшен и интерниран у Африку, одакле је успео да побегне, и у Дубровнику проведе време до 1879, када је постао архимандрит и секретар митрополита Игњатија Икономидиса. Аустроугарске окупационе власти су га ухапсиле 1882. Године 1888. године био је посвећен за митрополита захумско-херцеговачког али се убрзо потом и упокојио.

Стиригон Рајковић (1812–1855), Дубровчанин по рођењу, живео је у Сарајеву од 1836. и био трговац, лекар, апотекар, директор српске народне школе и конзуларни агент Аустрије у Ливну. Бавио се унапређењем школства у Сарајеву, засновао школски фонд, основао српску реалку итд.²

Паоло Емилио Рељани, канцелист у аустријском конзулату у Мостару, сакупљао је претплату на Вукову књигу *Српске народне приповијешке* (Беч, 1853). Дописивао се Вуком и писмом из Мостара 18. XII 1851. године послао списак претплатника на коме су ефемер Серафим Шолаја, Петар Чокорило јереј, господин клисар за цркву, Јован Ковачевић и Сава Њуње, који је саставио „парох православне вере” (Караџић, 1995, стр. 336–338). У књизи је штампан измењен списак претплатника.

Стака Скендерова (1831–1891), српска учитељица у Сарајеву, аутор *Љетописа Босне 1825–1856*, који је први пут објављен на руском језику у књизи А. Ф. Гиљфердинга *Поездка по Герцеговине, Боснии и Старой Сербии* (Санкт Петербург, 1859), а преведен у књизи *Љетописи* (Сарајево, 1976).

Симо Соколовић (Фоча, 1830. – Трново, 10. I 1889), учитељ сарајевски, молио је 1860. Министарство просвете Кнежевине Србије за школске књиге (АС МПс, 1860, VIII, 1341), а 1867. као „рачуновођа црквено-школски”, како се потписивао на писмима, једном од потенцијалних градитеља сарајевске цркве Андреји Дамњановићу, 25. IX 1867. и 5. III 1868. (Милосављевић, 1941, стр. 9). Рукоположен је за свештеника 7. II 1888. и био парох трновски до смрти. Лик је у једночинки *Хаџи Лоја* Бранислава Нушића.

² Сакупљајући претплату за Вуков *Рјечник*, Рајковић пише:

„Благородниј и Високоучениј Господине!

Ако сам се и одоцнио опет се надам да ћу бити на време вама ово мало число предбројника на Рјечник послати. Жао ми је што више нијесам могао скупити, али штоно каже пословица – ’од кога је доста је’ будући да се овдашњи житељи слабо а готово ни мало незанимају са литературом, најглавниј је посо трговина. Кад књиге готове буду, молим предајте и туди Г. Пери М. Ефтановића, од кога ће те и новце за исте примити.

В прочем примите мое најусердније поздравље

вашега Благородија покорни слуга
С. Рајковић

У Сараеву 20 Дек: 1851.”

[При дну Вук забележио:]

6 књига. (За 5 претплатника +1) (Караџић, 1995, стр. 376).

Коста Уринућ (1848–1933) сакупљао је претплату на књигу Вука Караџића, коју је издала његова супруга Ана (1867) *Живот и обичаји народа српског*. Веома занимљива личност, доцније је био дописник новосадске *Заставе* и под различитим псеудонимима слао извештаје о Босни и Херцеговини (1869–1872). Био је члан Дружине за ослобођење и уједињење на Цетињу (1871) и Уједињене омладине српске (1871).

Коста Хаџи Ристић (1845–1870), трговац и сакупљач народних умотворина.

Симо Чајкановић, учитељ у Сарајеву и Новој Вароши. У Сарајеву је био учитељ Сави Косановићу, а у Новој Вароши Милошу Мандићу. Мандић је у Вилајетској штампарији објавио ћирилицом први *Буквар за основне школе у Вилајету босанском* (1867).

Прокопије Чокорило (1802–1866), свештеник, мемоариста. Био је дуго година главни парох православног храма и богословије у Мостару. Оставио *Његовице Херцеговине 1831–1857*, који је објављен на руском језику у часопису *Руска беседа* (Москва, 1858), а превод штампан у наставцима у листу *Народ* (Мостар) из 1908, у бројевима: 112 стр. 1–2, 114 стр. 1–2, 116 стр. 1–2, 118 стр. 1–2 и 124 стр. 1–2. Прештампаван је више пута, а изашао је и у посебној књизи. Рукопис *Забелешке 1647–1854* налази се у АСАНУ, сигн. 14544. Био је сарадник *Малазина српско-далматинског* (1846–1851, 1861, 1866–1867).

Осман Шерифпаша, „валије босанског и витеза рудбе салисе ордена мецидије III степена” претплаћен је на књигу *Еписке народне пјесме* Богољуба Петрановића. Он је познатији као Топал-паша.

Серафим Шолаја (1800–1853), парох мостарски (1827–1853). *Животопис Серафима Шолаје* написао је Ј. Памучина (Памучина, 1869, стр. 147–170). Прештампано у књизи: *Његовици* (Максимовић, Шекара, 1976, 135–152).

Јован Шушић (1822–1895), учитељ у Мостару и први управник школе у Шибенику.

Мушка закладна конфесионална школа Јована Бована (1738–1806) у Шибенику, која је почела са радом за време француске управе над Далмацијом (1805–1814), заузима једно од најзначајнијих места у историји далматинског школства. Након Наполеонове пропасти деценијама није радила и тек 1858. била је обновљена а њоме је управљао Јован Шушић (Кулинић, 2013, стр. 41–51).

Међу ауторима, преводиоцима и уредницима књига у овом периоду налазе се значајна имена наше културе: Јован Бошковић, Алимпије Васиљевић, Милован Видаковић, Вук Врчевић, Јоаким Вујић, Ђорђе Гроздановић, Љубомир Даниловић, Владан Ђорђевић, Тома Живановић, Стефан Живковић Телемак, Василије Јовановић, Јован Јовановић Змај, Димитрије Јосић, Гедеон Јосиф Јуришић, Вук Караџић, Гаврило Ковачевић, Теодор Концулић, Коста Лазаревић, Светолик Лазаревић, Ђорђе Малетић, Константин Маринковић, Милош Милисављевић, Милан Ђ. Милићевић, Аврам Миловановић, Урош Милутиновић, Константин Михаиловић, Димитрије Михајловић, Георгије (Ђорђе) Николајевић, Стојан Обрадовић, Михаило М. Обреновић, Павле Рожа Михајловић, Стеван Павловић, Калиник Пајсијевић, Богољуб Петрановић, Герасим Петрановић, Мирко Петровић, Димитрије Петровић (псеудоним Славка Златојевића), Гаврило Поповић, Ђорђе Протић, Петар Радовановић, Ђорђе Рајковић, Вићентије Ракић, Милан Давид Рашић, Даница Зорка Рашковић, Хаџи Серафим Ристић, Панта Срећковић, Ђорђе Ћирић, Јован Хаџић, Димитрије Чобић, Атанасије Чурлић.

У овом периоду има приличан број прештампаних књига од разних издавача (Јеремија Карацић, Георгије Стејић и др.)

Издвојио бих тројицу аутора: Јована Бошковића, Славка Златојевића (псеудоним Димитрија Петровића) и Богољуба (Теофила) Петрановића.

У оставштини Јована Бошковића, преводиоца *Књиџе о народним пјесмама и приповешкама словенским* Људевита Штура (Нови Сад, 1857), сачувано је више писама сакупљача претплате. Једно писмо је од сакупљача Стојка Аћимовића, које није штампано у књизи:

„Молим Г. да примите ове пренумеранте на Људевита Штура што је издаје г. Јован Бошковић, под именом доле потписаних које сам ја уписао и мој побратим:

/Из Београда/

1. Јован М. Станић, слушатељ 7 разреда гимназије; 2. Димитрије Филиповић Добрњац, ученик III разреда гимназије; 3. Никола Поповић, ученик III разреда гимназије; 4. Прокопије Илић Забрђанин, ученик II разреда гимназије; 5. **Недељко Кристић, ученик II разреда Богословије, родом из Босне**; 6. Алекса С. Ђорђевић, ученик I разреда гимназије; 7. Никола Јовановић, ученик I разреда гимназије; 8. Милош Поповић, ученик I разреда гимназије; 9. Петар Г. Радовић, ученик I разреда гимназије; 10. **Тодор Малешкић, ученик I разреда гимназије, из Босне**; 11. **Пантелија Протић, ученик I разреда гимназије, из Босне**; 12. Стаменко Јовановић, за сина Јована; 13. Светозар Јовановић, мајстор клонферски.

Уписани 2 побратима г. Стојко Аћимовић и Костандин Зубан, ученици I разреда гимназије. У Београду 9. маја /1/857. год.” (АС, LX/11).

Друго писмо, са претплатницима из Мостара, потписано словом Ш., које је штампано у књизи, послао је Прокопије Чокорило. Оно је занимљива похвала учитељу трећег разреда мостарске школе Јовану Шушићу.³

³ „Ко о чему а ја о моме путовању; догодим се у Мостару на 1856. года септембра 4 у митрополита Г. Григорија, гледао сам кад му дође новодошавши Г. Исак Паша заповједник ерцеговачки, кои био у Тузли. Све фали Г. Агатагела народољубиваго владику! Е дође Исак Паша, ту га дочека валани /ваљани!/ Г. Јован Шушић учитељ с дјецом и опјева паши пјесму која надлежи исламу, и паши врло мило буде и дарива ђецу новцима, и учитељу каже му е вала оца и напред учи и боље ослен. Опет ме доведу мои послови у Мостар истога года декемврија 9 истога дана будем у цркви док се свршисја света литурђија објави народу Г. архимандрит Јоаникије да ће се годишњи испит у школи држати и позове свакога да дође. Отишао сам и ја тамо и врло сам се зачудио, кад сам опазио, множество народа на испиту ту били. Г. свештенство, Г. трговци, и остали народ. Врсни Г. учитељ Шушић, тако је вјешто дјецу уредио, те су чисто испит исдевали успјех дјеце у наукама не може се описати. Кад су наистарим ученици одговарала сваки се чуди њиовом знању. Само они испитивани су више сати. Они су испитани из основни књижица, кое су тако красно изговарали но какав битија са амвона ту ние нигде било кое се није сузама умило! У школи Мостарској има дјеце до двије стотине, три учитеља на три класе разређене; прва учи буквице тако и друга, што припада трећа класическе књижице, те учи родољубивиј Г. Јован Шушић. Његова ревност допире свуда гдје се тиче да се браћа Ерцеговци просвјете. На свему томе велика му хвала! Њиова е школа нова и добро начињена пространог много дуга аршихна 21, а широка 20, висока на два велика боја! Двоја су врата с канатима, има пенцера до четерес. Ја им желим срећу да напредују у наукама. Несу оскудни књижицама од науке. Но да е Бог дао родну Годину а дибру Господу! да обдаре школу мостарску књижицама основним – тако би сретни били у наукама. И ово сам гледо да се велика злоба од Турака надају. Познати трговци браћа Бјелобрци ко су многу робу трестанску у Мостар доћерали и у свое магацине слижили. Дођу стари крволоке и запале, изгори му више од сто иљата гроша, но то стари вуци не даду ричи рећи да е ко запалио, но Влах описо се малом па не зна шта да ради но оставио ватру те се само залило ево лудо крви а не даду се окривити, но им је и ово мало но оће истием Бјелобрцима да им отму темељ и зидину горелу да више не гради магацина. Тако се гоне по судовима, тужни Ришћани, троше али ништа учинити не могу, данас сва злоћа обратила у

Славко Златојевић, објавио књигу песама *Златијустиво* (1851), псеудоним је Димитрија Петровића (1828–1856), песник пријатељ Бранка Радичевића, на кога се угледао. Књигу је објавио Вуковим правописом. У Револуцији 1848. играо је значајну улогу, а када је Покрет престао, одлучио се за прелазак у Кнежевину Србију, и тамо добио учитељско место у Ужицу. Као учитељ у Ужицу срео се са трговцем Илијом Неранцићем и у списку претплатника написао ове топле речи: „Као учитељу послале ми у име једне јабуке зарад књига жути дукат. И писмо му јесте племенито какова још читао несам. Он вели: 'Мене ћеш уписати на те књиге које будеш објелоданио. Само нек сам у броју међу људима. Тобож и ја бих желио *човек да се зовем*, пак како бог да!' Његово остало писмо јесте још племенитије. Јест он сувише племенит. И за то не могу му ино, већ морам да споменем свету о њему, – јер ја шућем само племенитост душевну!” Златојевић је о Неранцићу са топлином писао и у своме дневнику (Иванић, 1989, стр. 293–302).

Богољуб (Теофило) Петрановић (1830–1887), јеромонах, аутор две књиге са претплатницима, објавио је као другу књигу сарајевске Вилајетске штампарије 1867. године *Српске народне пјесме из Босне (женске)*. Пре него што је објавио књигу у Сарајеву, обратио се Министарству просвете у Београду и послао народне песме да се штампају (АС, МПс, 1866, VIII, 1303). Вероватно је српска влада помогла ово штампање у Сарајеву, што се види из песама, списка претплатника и даље судбине Богољуба Петрановића.

Завршио је богословију у Задру и био у Сарајеву учитељ школе (1862), и њен управник (1865–1869). Од 1866. био је на челу тајног одбора за ослобођење у Сарајеву. Године 1869. због честитке сарајевских Срба кнезу Михаилу протеран је, после чега је отишао у Београд и ту се задржао до новембра 1870. У договору са Намесништвом, да се појача деловање пропагандног рата у Лици и Далмацији, отпутовао је у Дрниш. Српска влада је са њим одржавала везе све док се надала за ослобођење, али када су ови крајеви припали Аустрији она је изгубила интерес а болесни и исцрпљени Теофило је потонуо у заборав.

Највећи број читалаца из Босне и Херцеговине претплатио се на алманах *Маџазин-српско-далматински* од 1851–1867. Како је истакао Јован Деретић, *Маџазин* је извршио знатан утицај прилозима из граничних подручја између књижевности и других дисциплина пре свега историје и етнографије. Записи народних умотворина имају и шири књижевни значај грађом, али и начином на који су изложени. Тако народне приповетке и фолклорна проза „чине две области у којима је *Маџазин* дао свој најбољи и најзначајнији прилог књижевности свога времена” (Деретић, 1979, стр. 334).

пулитику судеј[с]ку и све народу крштеноме у једној речи да кажем, отеше, тако би ваљало жалити живе а не мртве!

Г. Уредниче!

Молим уредите како треба, пак ако желите више примити пишите ми имаћете важније ст[в]ари, под овом звездом.

III.

[На полеђини адреса:]

Hernn Hernn Danil Medakovics.

Господину Данилу

Медаковићу уреднику

...кола Дневника” (АС, LX/11).

ЛИТЕРАТУРА

1. Војиновић, С. (1999). Васо Пелагић као сакупљач претплате и пренумеранти на његове књиге. У: *Зборник радова. Живот и дела Васе Пелагића* (279–300). Београд: САНУ.
2. Војиновић, С. (2021). Три теме о попу Павлу Карано-Твртковићу у светлу нових извора. *Верзал*, 1, 133–155.
3. Д. (1897). Читуља. *Босанско-херцеговачки източник*, XI, 11 (1. XI), 439–440.
4. Деретић, Ј. (1979). *Аламанаси Вуковој доба*. Београд: Вук Караџић. Институт за књижевност и уметност.
5. Добрашиновић, Г. (1976). *Вукова објављенија*. Београд: Вуков и Доситејев музеј.
6. Добрашиновић, Г. (ур.). (1974). *Објављенија. Избор ојласа на књиге и листове 1791–1871*. Београд: Друштво библиотекара СР Србије, Југословенски библиографски институт.
7. Добрашиновић, Г. (1970). *Архивска грађа о Вуку Караџићу*. Београд: Архив Србије.
8. Иванић, Д. (прир.). (1989). *Мемоарска проза XVIII и XIX века. Прва књига*. Београд: Нолит.
9. Караџић, В. (1998). *Преписка XII*. Београд: Просвета.
10. Караџић, В. (1996). *Преписка XI*. Београд: Просвета.
11. Караџић, В. (1995). *Преписка IX*. Београд: Просвета.
12. Клицин, Д. (1941). Банаћанин Михаило Зега црногорски сердар и народном песмом прослављени јунак: одломак из историје Црне Горе од 1861. до 1866. године у вези са Херцеговачким устанком од 1861. до 1862. године. Нови Сад: [б. и.].
13. Крестић В., Станић, М. (2011). *Записници седница Друштва српске словесности 1842–1863*. Београд: САНУ.
14. Крестић, В., Љушић, Р. (прир.). (1983). *Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856–1878*. Београд: САНУ.
15. Кулинић, В. (2013). Значај за православље и народно буђење у Далмацији мушке закладне школе Јована Бована (1807–1918). У: *Српска теологија данас*. (41–51). Београд: Православни богословски факултет.
16. Максимовић, В., Шекара, Ј. (прир.). (1976). *Љетописи*. Сарајево: Веселин Маслеша.
17. Милићевић, М. (ур.). (1861). *Српске новине*, XXVIII, 140 (30. IX), 638.
18. Милићевић, М. (ур.). (1861). Поклони Народном музеју. *Српске новине*, XXVIII, 129 (5. IX), 593.
19. М., М. (1950). Племићко гнијездо у Патковини – лозе Кујунџића – спахије лигата. *Република*, XVII, 265 (28. XI), 3.
20. Михајловић, П. (2010). *Дневници*. Београд: Службени гласник.
21. Милосављевић, М. С. (1941). На сарајевској цркви је радио и Андреја Дамњановић Зографски. *Политика*, 27. III, 9.
22. Памучина, Ј. (1869). Животопис. *Српско-далматински маџазин*, XXVIII, 147–170.
23. Пећинар, П. (2012). *Сеобе кроз ујички округ у 19. веку. Од 1800. до Бабине буне. I књига*. Ужице: П. Пећинар.
24. Поповић, М. (ур.). (1858). Србија. *Српске новине*, XXV, 69 (17. VI), 267.

Извори

Архив Србије, МПс, 1867, III, 383.
Архив Србије, МПс, 1863, бр. 1485.
Архив Србије, МПс, 1884, XII, 117.
Архив Србије, МПс, 1860, VIII, 1341.
Архив Србије, МПс, 1866, VIII, 1503.
Архив Србије, Поклони и откупи, LX/11.

Staniša Vojinović

SUBSCRIBERS FROM BOSNIA AND HERZEGOVINA TO BOOKS, PUBLISHED FROM 1851 TO 1867 IN SERBIAN

Summary: In the absence of wealthy sponsors and institutions, the Serbs developed the form of collective sponsorship, that is, prenumeration, which made publishing of a number of titles possible. The classic period of prenumeration is associated with the reform conducted by Vuk Stefanović Karadžić, and the first book to contain the list of subscribers was *History* by Jovan Rajić, published in 1794, which is of great significance for the Serbian people. Some of our renowned writers and publishers, such as Vuk Karadžić, Milovan Vidaković, and Jovan Sterija Popović developed quite well-organised networks of their respective subscribers. With regard to the Serbs, the process of prenumeration was first recorded in Southern Hungary, spreading across Serbia through the efforts of Miloš the Great, with Serbian communities under the Turkish rule experiencing it in the end as well. The subscribers from Bosnia and Herzegovina were never a subject matter of any systematic approach in this regard. In that respect, the paper focuses on the establishment of readership in Bosnia and Herzegovina and the most significant subscribers, among whom Dimitrije Atanasković and Georgije Badimlić stand out. The appendix features the list of subscribers to all of the aforementioned 84 books, along with complete metadata: subscription point, origin, profession, and the rest, if available. Some lists lacked the place of birth of some subscribers, but we added them in square brackets. Apart from data on individual subscribers, these list contain particularities about their respective family members (sons, daughters, wives), about their professions and church ranks, about the popularity of the book and about the change of profession and the place of living. The list attached reveals that the people from Bosnia and Herzegovina who subscribed to some title were as follows: clergy (hierodeacons, protodeacons, protosyncelli, monks, archimandrites), teachers, students, traders, craftsmen, medical doctors, pharmacists, poets, scholars, writers, members of police and army forces, procurators etc.

Примљено: 5. октобар
Корекције: 31. децембар
Прихваћено: 31. децембар

[ПРИЛОГ:]

1. Историја Александра Великог цара Македонског. Препечатао по други пут на српски језик Ђорђе Ђирић Пироћанац. Београд 1851.

Београд:

Никола Х. Крсмановић, трговац из Брчког; Лаза Кропин, рођен у Требињу; Божа Миљковић, калфа, родом из Требиња; Марко Павловић, из Сарајева; Ђорђе С. Батинић, из Мостара.

2. Василије Јовановић, Војислав краљ српски или раздор браће о краљевини. Драматическа повест. Београд 1851.

Београд:

Гавро Поповић, из Ерцеговине, богослов; Јевто Поповић, из Ерцеговине, богослов; Јосиф Поповић, из Ерцеговине, богослов; Саватије Делић, из Требиња, богослов; Мијајло Марковић, из Босне, богослов; Илија В. Наранџић, из Ерцеговине.

3. Славко Златојевић /Димитрије Петровић/, Златијисиво. Праг 1851.

Дубровник:

Јово Шкуљевић, трговац /рођен из Мостара/.

Ужиче:

Илија В. Наранџић, родом из Ерцеговине, из Требињског окружија, из села Грбеша, трговац и грађанин ужички. – Као учитељу посладе ми у име једне јабуке зарад књига жути дукат. И писмо му јесте племенито какова још читао несам. Он вели: „Мене ћеш уписати на те књиге које будеш обијелоданио. Само нек сам у броју међу људима. Тобож и ја бих желио *човек да се зовем*, пак како бог да” Његово остало писмо јесте још племенитије. Јест он сувише племенит. И за то не могу му ино, већ морам да споменем свету о њему, – јер јаштујем само племенитост душевну!

10 књига.

4. Василије Јовановић, Многострадална Геновева. Једно жалосно позориште у пет дејствија. Друго издање. Београд /1851/.

Београд:

Јевта Поповић, II године богослов, Ерцеговац; Јосиф Поповић, Ерцеговац, II године богослов; Радул Спасић, Ерцеговац, II године богослов; Саватије Делић, Ерцеговац, II године богослов; Петар Србић, Ерцеговац, I године богослов; Лазар Ристић, из Сребрнице, калфа терзијски; Илија Симе Томића, родом из Босне.

5. Српско-далматински маџазин за љето 1851. Издао на свијет Георгиј Николајевић. Шеснаеста година. Задар /1851/.

Пренумеранти стални:

Нерешава:

Сава Новаковић, администратор; Димитрије Дошеновић, писар у претури; Јован Гога, трговац; Никола Оман, трговац; Михаил Поповац, трговац; Стефан Бошњак, трговац.

Пренумеранти за 1851:

Дубровник:

Христифор Лучић, трговац /родом из Сарајева/; Јово Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/; Христифор Н. Мичић, трговац /родом из Мостара/; Лазар Поповић, трговац /из Херцеговине/; Ђуро Н. Ковачевић, трговац /из Мостара/.

Сарајево:

Његово преосвештенство епископ босански Игњатије Васиљевић Кратовски; Библиотека сарајевска, 2 књиге. – чланови управитељства школског: Манојло Јевтановић; Перо Аци-Ристић; Симо Самоуковић; Мићо Аци-Авакумовић; Јово Бесаровић. – Спиро Рајковић, директор српске народне школе; Ђорђе Маргетић, учитељ IV разреда; Марко Марковић Табанџија, учитељ III разреда и турског језика; Јаков Вуковић, учитељ II разреда; Симо Поповић, учитељ I разреда; Мићо Аранитовић, учитељ почетног разреда. – Трговци: Ристо Радуловић, Мићо Савић.

Мостар:

Серафим Шолаја, ефимер; Јоаникије Памучина, ефимер; Петар Чокорило, ефимер; Михо Аничих, за брата Стефана; Лазо Спремо, за брата Ђорђију; Петар Милишић, за брата Јову; Милинко Оборина, за брата Јевту; Јевтан Шотрић; Јевтан Каблар, за брата Стојана; Перо Ковачевић, за сина Христу; Јово Ристић, за сина Ристу; Васиљ Дугоња; /?/ Петрић, терзија, за сина Христу; Вуко Кујкур; Вукан Шола, за брата Јову; Јо/в/ан Солдо, за брата Трипка; Илија Иванишевић, за сина Ђорђија; Ристо Мисита, за брата Јевту; Јо/в/ан Српа, за сина Христу; Петар Бурлица, за сина Вукана; Христо Вуковић; Никола Семиз; Лука Кусаловић, за сина Христу; Милош Куртовић, за брата Јову; Васо Зуровац, за брата Симу; Симо Новаковић; Христо Бјелобрк, за сина Јевту; Симо Милутиновић, за сина Јо/в/ана; Јово Зеца, за сина Јевтана; Јо/в/ан Милићевић, за брата Василија, дјетонаставник и родољубиви скупитељ пренумераната.

Ужице:

Илија Наранџић, родољуб.

Требиње:

Евстатиј Дучић, настојатељ; Василиј Уљаревић, јеромонах; Јоаникиј Перовић; Никола Дучић, ђак; Сава Перовић, ђак; Гаврил Перовић, ђак.

6. Хермес, *Устанах њрчки од почетка (1821) до бишке под Наварином (1827. год.)*. Преведен с немачког на српски говорни језик Ђорђем Протићем. Нови Сад 1851.

Прњавор (у Босни):

Пречестњејши Максим Опачић, протопресвитер Жупски, бањалучке нахије у Босни, 1 књига.

7. Христифор Шмид, *Добри Тешимир и злочести Гојимир*. Преведена Димитријем Чобићем. Земун 1851.

Београд:

Ђорђе Батинић, из Мостара.

8. Василије Јовановић, *Историја о разоренију славног града Троје*. Београд 1852.

Београд:

Гаврило Чикојевић, из Мостара; Асан Али-Оџић, Турчин из Мостара. – Богословци: Радул Поповић Ерцеговац; Јевта Поповић, Саватије Делић и Јосиф Поповић, Ерцеговци.

Ужице:

Илија В. Наранџић, трговац.

9. Гедеон Јосиф Јуришић, *Дечански првенац*. Нови Сад 1852.

Манастир Високи Дечани:

Симо Недељковић, трговац из Фоче; Стефан Васиљевић, из Фоче.

10. Вук Стеф. Караџић, *Српски рјечник*. Беч 1852.

Мостар:

Серафим Шолаја, ефемер; Петар Чокорило, свештеник; Клисаре, за цркву; Јован Ковачевић; Сава Њуње; Павао Емилије Реља, канцелијер у ћесарско краљевском консулату.

Сарајево:

(Од Спиридона Рајковића):

Антоније од Враницани Добреновић, секретар ћ./есарско/ к./раљевски/ аустр./ ијски/ генерал конзулата у Сарајеву; Јосип Драгомановић, стражмештер ћ. к. Градишке регименте и писар аустријског генерал-консулата; Ђорђије Маргетић, учитељ најстарије школе; Леон Мусафија, 2 књиге; Спиридон Рајковић.

Ужице:

Илија В. Наранџић, родом из Херцеговине, требињске нахије, села Гербеша, житељ ужицки и трговац.

11. Константин Михаиловић, *Описаније Божијег града Јерусалима*. Београд 1852.

Београд:

Стефан Ђеловић, родом из Ерцеговине; Јосиф Поповић, Ерцеговац, клирик I-г лета; Саватије Делић, Ерцеговац, клирик I-г лета.

(Скупио Павле Марић, родом из Ерцеговине):

Ђорђе Петровић, ђак, родом из Босне; Илија Стојановић, кантарџија, родом из Босне; Лазар Ристић, калфа серз., родом из Сребрнице.

Ужице:

И./лија/ В. Наранџић, родом из Ерцеговине, села Грб. округа требињског; Риста и Стефан браћа Будишића, из Сарајева; Трифун Петровић, родом из Ерцеговине.

12. Петар Радовановић, *Војне Срба с Турцима од устанка Војска српској Карађорђа до септембра месеца 1813. год. или до падења српској*. Београд 1852.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац, /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

13. Василије Јовановић, *Момчило, војвода краља Дечанској или драматическа повест како се је Душан зацарио*. Београд 1853.

Београд:

Саватије Делић Ерцеговац; Никола Јовановић, Сарајлија, за брата Ђорђа; Димитрије Вуковић, родом из Босне.

Ужице:

Илија Неранџић, /родом из Ерцеговине/, трговац и манипулант књига.

14. Вук Стеф. Караџић, *Српске народне приповијешке*. Беч 1853.

Дувно:

Перо Вукановић за сина Јована.

Мостар:

Од г. П./авао/ Е./милија/ Реља/ни/

Петар Чокорило, свештеник за кћер Марију; Јован Милићевић, учитељ; Стјепо Ковачевић, за сина Павла; Василије Дугоња, љубитељ књижевности; Јевтан Шотрић, за рођака Риста; Ристо Мисита, за братића Јевта; Павао Емилије Реља /Паоло Емилио Рељани/, канцелијер у ц. к. консулату.

7 књига

Дубровник:

Христифор Апуић? /Опуић! – из Мостара.

15. Теодор Концулић, *Писма разни/х/ родова*. Земун 1853.

Ужиче:

Илија Неранцић, трговац, родом из Ерцеговине, села Губеша; Тривун Петровић, из Ерцеговине.

Београд:

Саватије Делић, Ерцеговац, клирик II лета; Илија Томић, Бошњак; Јосиф Поповић, клирик I лета, Ерцеговац, за брата Јована; Јефто Поповић, клирик I лета, Ерцеговац.

16. Александар Дима, *Гроф од Монте-Христо*. Посрбио Милан Д. Рашић. Прва част. Беч 1854.

Београд:

Саватије Делић, богослов, из Ерцеговине; Петар Србић, богослов, из Ерцеговине.

17. Гаврило Ковачевић, *Венац, целомудрија и спомен чувствителне и чрезвичајне љубови Аделанде алтијске пастирке*. Препечатан Јеремијом Карацићем. Београд 1854.

Београд:

Стефан Петровић, трговац, родом из Требиња из села Бобовишта; Митар Вуковић, из Босне; Ђорђе П. Спасојевић, родом из Босне.

Брчко (у Босни):

Јован Атанасијевић; Цветко М. Голубовић; Ђорђе Лукић, трговац; Никола Ђурић, терзија.

10 књига.

Београд:

Јевтимиј Поповић, Ерцеговац, слушатељ III разреда богословије; Петар Србић, Ерцеговац, слушатељ II разреда богословије.

Ужиче:

Илија В. Неранцић, родом из Ерцеговине, окружија Требињског, села Гербеша, трговца ужичког и љубитеља просвете, на 5 књига.

Мостар (у Ерцеговини):

Скупљени од Ђорђа Батинића:

Ђорђе Батинић, за брата Ристу; Вукан Балтић, трговац, за брата Панту; Сима Т. Ђузеловић; Стјепан Ј. Мићић, за браћу; Р. и Ђ. Риста Н. Поповић, од ујака Ђ. С. Батинића на дар.

5 књига.

18. *Оштроумна домишленија Бертолда*. Преведена с италијанског на српски Јоакимом Вујићем 1807. Препечатана трошком Јеремије О. Карацића. Београд 1854.

Београд:

Сима Зелајевић? /Ђузеловић!/, из Ерцеговине; Ђорђе Батинић, за брата Ристу, из Мостара; Максим Перовић, из Требиња; Петар Србић, Херцеговац, ученик III разреда богословије; Симеон Милошевић, ученик II гимназијалног разреда, правитељствени питамац из Ерцеговине; Димитрије Вуковић, из Босне.

19. Петар Петровић Његош, *Слободијага*. Издао Љ. П. Ненадовић. Земун 1854.

Београд:

Петар Србић, богослов II лета, Херцеговац; Јован Б. Стојановић, родом из Босне, ученик I гимназијалног разреда.

Ужице:

Илија Неранџић, родом из села Грбеша у Ерцеговини, љубитељ књижевства.

Букурешт:

Христифор Јеремић, из Ерцеговине; Христифор Диовић /?/, из Сарајева; Христифор Комненовић, из Ерцеговине.

20. Вићентије Ракић, *Историја о последњем разоренију светског града Јерусалима и о узету Константинопоља*. Сочинена у стихови а препечатана Јеремијом Караџићем. Београд 1854.

Београд:

Сима Ђузеловић, из Херцеговине, за сестриће Ристу и Јову, 3 књиге; Ђорђе Батинић Херцеговац; Никола Јовановић, из Сарајева; Ђорђе Стефановић, за брата Ристу у Мостару; Риста Н. Миличевић, из Бања Луке; Риста Н. Поповић, из Мостара; Јован Стојановић, родом из Босне; Ђорђе Јовановић Тржуновић, родом из Сарајева; Јован Митровић, из Модриче у Босни; Никола Павловић, трговац из Сарајева; Синови два Будимлића, трговци из Сарајева.

Браштво манастира Каленић:

Намесник Јосиф Требињац; јеромонах Максим Требињац.

Лозница:

Госпава почившег Илије Савића, Сарајлије, за кћер Јоку и сина Светозара, 2 књиге.

21. *Иада и један дан или приповешке Солменине*. Прва свеска. Издао Аврам Миловановић. Београд 1855.

Београд:

Сима Ђузеловић, из Ерцеговине, за сестрића Ристу; Ђорђе С. Батинић, /из Мостара/, за брата; Јован Кнежевић, из Бањалуке.

Друга свеска. Београд 1855.

Београд:

Сима Николић, Бошњак, ученик II гимназијског разреда.

22. Калиник Пајсијевић, *Кратко толковање божественог храма*. Нови Сад 1855.

Београд:

Ђорђе Симић Комненовић, прозвани Француз, доктор прак., за себе и брата Луку Балтића из Мостара и за Милована Бојевића из Ивањице, 5 књига; Саватија Делић, ђак 4 разреда богословије /из Требиња/; Јован Костић, из Босне; Х. Петар Симић, из Босне; Петар Србић, Ерцеговац, клирик III разреда; Михаил Србић, ученик I разреда гимназије београдске, правитељствени питамац, родом из Ерцеговине; Ђорђе Петровић, ученик I разреда гимназије београдске, правитељствени питамац, родом из Босне; Петар Зотовић, из Требиња, ученик III разреда основне школе; Димитрије Дучић, из Требиња, ученик II разреда основне школе; Јован Милошевић, ученик I разреда гимназије, родом из Дабра у Ерцеговини (сакупљач претплате); Симеон Николић, ученик I разреда гимназије, родом из Босне, питамац правитељствени, за себе и брата Игњата, 2 књиге; Максим Томић, ученик I разреда гимназије, родом из окр. Требињског у Ерцеговини; Василије Јелић, родом из Ерцеговине, калфа шлосерски.

Бањалука /Бања Лука/ (у Босни):

Скупио Ника Јовановић из Београда:

Трифун Кичић, парох Бањалучки; Ника Јовановић, за брата Ђорђа у Сарајеву; Никола Боснић, трговац, за сина Јову; Јова Пиштелић, трговац; Тодор Дабовић, за кћер Дашу; Јова Кукавичић, трговац; Јова Божићковић, трговац; Сава Милић, трговац; Тодор

Пиштелевић, трговац; Митар Памучина, трговац; Риста Миличевић, трговац; Риста Остоић, трговац; Јова Јовановић, калфа трговачки.

13 књига.

Манастир Дужи (у Ерцеговини):

Серафим Перовић, јеромонах манастира Дужи; Никифор Дучић, јеромонах манастира Дужи, слушају 3 разред богословије у Београду, 2 књиге.

Сарајево:

Скупили Риста Тривковић и Коста Петровић:

Стефан Баковић, прота врхов. и парох сарајевски; иконом Јован Новаковић, парох у нахији; јереј Ристо Новаковић; Мирко Љубојевић, родом из Чајничка; Герасим Лалић; Василије Кемелевић; Ристо Тривковић, житељ и трговац, за сина Јакова у Сарајеву, 15 књига; Коста Петровић, Темњак, житељ и трговац и за сина Јакова у Сарајеву, 5 књига; Гавро и Мићо Х. Авакумовић, 2 књиге; Јово Јевтић, у Грачаници, 3 књиге; Јово Поповић, житељ и трговац у Сарајеву; Јован и Ђоко Илић; Георгије Бесаровић; Сава Николић, родом из Ерцеговине; Ристо и Стефан Видимлић /Будимлић!/: Јово и Ристо Васиљевић; Јово Вуксановић; Максим Радуловић, житељ и трговац у Турском /Босанском!/ Броду; Јевто и Гавро Јелић у Сарајеву; Георгије Х. Лазаревић; Стефо Томанић; Тано Ј. Танасић, родом из Темња; Ристо Петровић, родом из Требиња; Спасоје Савић, из Ерцеговине; Јован Михаиловић; Вуко Јанковић; Димитрије Лазаревић, житељ и трговац у вароши; Ђорђе Филиповић Сјерановић у Сарајеву; Мића Дамјановић, житељ и трговац у Сарајеву 50 књига.

Ужиче:

Илија В. Неранцић, родом из Ерцеговине, окружија требинскога, села Гарбеша, а сад трговац и житељ ужички, 3 књиге.

23. *Повести о првом Вселенском собору у граду Никеји држаном године 325-те по Христу*. Превео архимандрит Гаврило /Поповић/. Земун 1855.

Београд:

Јован Перовић, из Босне; Михаил Србић, из Херцеговине; Преподобни јеромонаси манастира Дужи у Ерцеговини сада учећи се у београдској Семинарији: Серафим и Никанор; честејши Јосиф Поповић, парох Бибински у Ерцеговини; Саватије Делић и Петар Србић, богослови, родом из Ерцеговине; Симеон Николић, ученик I гимназијалног разреда, из Босне, правитељствени питамац; Михаил Србић, ученик I гимназијалног разреда, из Ерцеговине, правитељствени питамац; Јован Милошевић, ученик I гимназијалног разреда, из Ерцеговине.

Мостар (у Ерцеговини):

Пречестејши Јоаникиј Памучина, архимандрит; преподобни Прокопиј Чокорило, ефимериј; честејши Јован Мичевић [?Миличевић!], ефимериј.

3 књиге.

Ужиче:

Поштенородни Илија Наранцић, родом из Ерцеговине, сада житељ и трговац ужички.

24. *Повести о првом Вселенском собору у граду Никеји држаном године 325-те по Христу*. Превео архимандрит Гаврило /Поповић/. Земун 1855. (Друго издање).

Сарајево (у Босни):

(Послани од Ђорђа Маргетића, учитеља):

Његово високопреосвештенство, господин Прокопије, митрополит свето-босански,

10 књига; Богољубезњејши господин Антим, епископ свето-кратовски; честњејши отац Софроније, протосингел; честњејши отац Стефан Баковић, прота сарајевски; господин Ђорђе Маргетић, учитељ.

Свега 14 књига.

Јасеновац:

Атанасиј Вукић, из Босне, ученик.

25. *Турско-српски речник с разговорама*. Издан слепцем Јеремијом О. Караџићем. Београд 1855.

Београд:

Јован Игњатовић, из Босне, калфа магацијски; Максим Тасић, родом из Ерцеговине у Требињу; Сима Ђулагић, из Ерцеговине, за сестрића Ристу; Серафим Перовић, јеромонах, Ерцеговац, слушатељ IV разреда богословије; Никифор Дучић, јеромонах, слушатељ IV разреда богословије; Јован Петровић, Ерцеговац, слушатељ I разреда богословије. – Ученици основни школа: Петар Зотовић, Ерцеговац; Матија Перовић, Ерцеговац; Димитрије Дучић, Ерцеговац; Јосиф Живковић, Ерцеговац.

Бања (у Босни):

Скупљени од Дионисије Поповића, игумана:

Пречестњејши Дионисије Поповић, игуман, за синове Захарију и Јефрема, 3 књиге; честњејши Христо Вучић, поп, за неке трговце у Плевић, 4 књиге; Никола Луковић; Петар, екмехија, за сина Јову.

Свега 10 књига.

Сарајево (у Босни):

Скупљени од Христе Будимлића:

Преосвјашчени господин Антим, епископ кратовски; преподобњејши господин Софроније Поповић, протосингел; честњејши господин Јован Новаковић, иконом; Сава Николић, 5 књига; Христо и Стеван, браћа Будимлићи, 5 књига; Јаков Р. Трипковић; Вучко Јовановић; Перо Поповић; Коста Дивовић, трговац; Васа Јовановић, трговац из Тешња у Босни.

Свега 18 књига.

Сакупљени од Симе Соколовића:

Епископ кратовски Антим; честњејши господин Јован Новаковић; Симо Матловић, учитељ. – Трговци: Хаџи Ристе синови; Танасије Хаџи Танасић; Мићо Савић; Ђорђе Хаџи Авакумовић; Јово и Ристо Васиљевић; Јово Илић; Јово Вуксановић; Ђорђе Л. Филиповић; Лазар Лазић; Алексије Пупић; Јово Поповић; Вукола Јанковић; Мића Дамјановић; Тодор Куковић; Јово Ливић, за сина Захарију; Петар Томић, за сина Ристу; Константин Пантић; Ристо Обрадовић; Ристо Ковачевић; Јово Ристић; Ристо Костић; Симо Соколовић.

Свега 24 књиге.

Фоча (у Херцеговини):

Скупљени од Драга Глођаића:

Драга Глођаић, 5 комада; Теодор Соколовић, парох; Михаил Неимаровић, трговац; Димитрије Глођаић, трговац; Симо Тошовић, трговац, за брата Ристу; Алексије Јовичић, трговац; Гавро Туфекчић, трговац, љубитељ књижевства; Глигор Тошовић, кујунџибаша; Мићо Јеремић, кујунџија, за сина Јова; Гавро Зечевић, трговац; Јово Кочевић, терзија; Алекса Нешовић, туфекџија; Јован Поповић, ковач; Маријан Ђебовић, трговац; Јово Лаћимовић, терзија; Тимотије Соколовић, за сина Симу; Петар Јоксимовић, за сина Симу; Петар, калајџија, за сина Вуколу; Ристо Николић, терзија; Василије Зечевић, терзија; Илија Симоновић, терзија; Веселин Косорић, парох; Тодор Зечевић, трговац из Горажда.

Свега 27 књига.

26. Јован Хаџић, Дела. Књига I: Песне изворне. Нови Сад 1855.

Београд:

Серафим Перовић, јеромонах и Никифор Дучић, јеромонах, Ерцеговци.

Београд (доцније послани):

Саватије Делић, свршавајући клирик, Ерцеговац.

27. Д. Депре од Сент-Мора, Еремити у Русији. С француског на српски од Уроша Милутиновића. I свеска. Нови Сад 1856.

Загар:

Преподобни Лукијан Кундаица, администратор манастира Крке; Тодор Савић Херцеговац.

Мостар:

Послао Прокопије Чокорило.

Јоаникиј Памучина, архимандрит; Прокопије Чокорило, ефимер. – Трговци: Ристо Петровић, Михаил Милишић, Ђорђе Бјелобрк, Јевтан Мрав, Мирко Кашиковић, Сава Билић, Стеван Дропо, Јевтан Шотрић.

Свега 10 књига.

28. Александар Дима, Гроф од Монте-Христо. Посрбио Милан Давид Рашић. Друга част. Беч 1856.

Беч:

Ристо Савић из Сарајева.

29. Дјевојчица како треба да се изобрази. Превео с немачког Георгиј Николајевић. Беч 1856.

Дубровник:

Јово Шкуљевић /из Мостара/, асесор ком.

Београд:

Серафим Перовић и Никифор Дучић, /из Херцеговине/, скупитељи претплате; Јован Зотовић, трговац из Ерцеговине. – Ерцеговци: Преподобни јеромонаси Серафим Перовић и Никифор Дучић из манастира Дужи, слушатељи богословије у Београду; Саватије Делић и Петар Србић, свршени богослови.

Ужице:

Илија В. Наранџић, родом из Ерцеговине, требињско окружије, из села Грбеша, трговац, за сироте девојчице, 10 књига.

Сарајево:

Послани од Сима Пупића.

Трговци: Браћа Х. Ристић, Манојло Јефтановић, Симо Самоуковић, 2 књиге, Јово Х. Н. Бесаровић, Георгије Х. Н. Бесаровић, Ристо Савић, Коста Х. Петровић, Браћа Х. Ђ. Петровић, Георгије Х. Дамјановић, Јово Николић Деспић, Ристо Митровић, Јосо Јосиповић, Георгије Х. Лазаревић, Јово Миросављевић, Спасоје Краљевић, Јово Поповић, Коста Диновић, Томо Радуловић, Јефто Јелић, Симо Пупић.

Тузла:

Послани од Ман. Х. Васиљевића, секретара зворничког митрополита.

Преподобни јерођакон Агатангел; Браћа Кесаревић, трговци; Лазар Стокановић, трговац; Јово Јовановић, трговац; Благообразна дјевојчица Анђа Црногорчевић.

Брчко:

Јово Ђеловић; Госпоја Василија Крсмановић; Благообразна дјевојчица Мара Крсмановић.

Бјелена (Бијељина!):

Димитрије Марковић, парох; Ђока Маринковић, трговац.

Мосшар:

Послани од Јове Шушића, учитеља.

Преч. Јоаникиј Памучина, архимандрит; Прокопије Чокорило, ефимер; Госпоја Мара, супруга јереја Јована Милићевића. – Трговци: Јевтан Мрав, за сина Јову; Мића Гуровић, кћер Марију; Вукан Куњадра, за сина Јову; Михаил Дрећ; Јован Мичић, за брата Ђорђу; Ђуро Пецељ, из Стоца, за сина Алексу; Јован Шушић, учитељ.

30. Константин Маринковић, Плач Рахили или убијеније 14000 младенцев. Препечатао Георгије Стејић. Београд 1856.

Београд:

Нићифор Дучић и Серафим Перовић, из Ерцеговине, свршавајући богослови; Јован Поповић, родом из Ерцеговине; Сава Гаић, из Босне; Нестор Гојковић, учитељ сарајевски.

Краљујевац:

Сима С. Дућина, Ерцеговац, калфа папуџиски; Сима Јовановић, из Сарајева, мајстор при Топливници.

Чачак:

Лука Андрић, трговац, родом из Ерцеговине; Риста Митровић, трговац из Сарајева.

Сарајево:

Скупио Нестор Гојковић, учитељ.

Симо Самоуковић, трговац и директор школе; Мића Савић, великокупац сарајевски; Антоније Јефтановић, трговац; Јово Х. Бесаровић, трговац, за сина Ристу; Спасоје Краљевић, трговац; Константин Петровић Темњак; Јован Поповић, трговац, за сина Марка; Алекса Х. Лазаревић, трговац; Браћа Илијћи, трговци; Тома Радуловић, трговац из Бања Луке; Јова Ђук, трговац; Браћа Ђорђевићи, апотекари; Лазар Бесаровић, бакалин; Василије Кемељевић, парох; Герасим Лалић, парох; Риста Спахић, трговац; Мића М. Јовановић, за кћери Јоку и Савку; Перо Митровић Дрвенчанин, трговац; Константин Замфировић Скарић, трговац; Максим Деспић, трговац; Риста Инхић, трговац; Гавра Јелић, трговац и љубитељ просвете; Тане Танасић Темњак; Јаков Трифковић; Синови Гавре Х. Авакумовића, трговци, 2 књиге; Ђорђе Јосифовић; Александар Шушкаловић, најстарији учитељ; Нестор Гојковић, учитељ и скупљач пренумераната; Сима Матковић, учитељ, за сина Стојана и кћер Христу; Мирко Јеремић Чамџија, за сина /синове! / Луку и Василија; Јово Ристић Околим, трговац мостарски. – Мића Самоуковић, Јово Васиљевић, Јаков Пиштелић, Риста Радовић, Риста Мацановић, ученици.

31. Српско-далматински маџазин за леџо 1852. и 1853. Седамнаеста година. Издао на свијет Георгиј Николајевић. Беч 1856.

Шибеник:

Јован Шушић, парох и надзиратељ.

Неретва:

Никола Влачић, администратор парохије; Јован Гога, трговац; Стефан Ристић, из Сарајева, агент трговачки.

Габела:

Илија Лојпур, за сина Симеона; Петар Арнаут, за сина Пера; Милош Милешић, трговац; Ристо Кашиковић, трговац.

Дубровник:

Јово Шкуљевић, асесор комун. /из Мостара/; Христифор Лучић, президент камаре комерц. /из Сарајева/; Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Стефан Ђурасовић, трговац /родом из Требиња/; Ристо Н. Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Сарајево:

Његово Високопреосвјаштенство митрополит босански Прокопије; Преподобни Софроније, протосингел; Ристо Радуловић, трговац; Васо Аци-Ристић, трговац; Стефан Баковић, прота сарајевски; Ђорђе Маргетић, учитељ.

Тешањ:

Послани од Евтимија Раденковића, учитеља.

Илија Боснић, прота тешањски. – Трговци: Јово Антонић, Мијат Дучић, Ананија Мичић, Евто Петровић, Јово Петровић, Миле Стефановић, Тода Милетић, Димитрије Костић, Сима Костић, Јово Танасић, Митар Црногорац, Тодор Павловић, Ристо Вуковић, Јово Шарац. – Максим Опачић, прота из Прњавора; Глигорије Опачић, свештеник; Симеон, парох вичински; Евтимиј Раденковић, учитељ. – Гојко Симић, кнез из Брестова.

Тузла:

Његово високопреосвјаштенство господин Агатангел, митрополит зворнички; Јова Јовановић, управитељ школе. – Трговци: Нико Петровић, Јово Црногорац, Драго и Пајо Ђесаревић, Браћа Стокановић. – Ученици III разреда: Јово Лазаревић, Живко Ристић, Петар Петровић, Алекса Крсмановић, Максим Николић, Јово Ристић. – Ученици II разреда: Ристо Стефановић, Јово Ристић, Нико Мичић. – Маноило Аци-Васиљевић, писар митрополита; Стефан Аврамовић, парох оршавски; Ристо Будимлић и Јово Славни, трговци; Илија Павловић, учитељ и скупитељ пренумераната.

Мостар:

Послани од Прокопија Чокорила.

Његово високопреосвјаштенство Григориј, митрополит херцеговачки; Јоаникиј Памучина, архимандрит; Гаврил Балордић, јеромонах; Јован Милићевић, јереј. – Трговци: Јово Ристић Околиш, Тодор Милић, Васиљ Дугоња, Јован Кашиковић, Јован Ковачевић, Евтан Шотрић, Ђорђо Тошић, Ђорђо Главан, Михо Милишић, Ристан Шола, Лазар Шкипина, Христо Дугоња, Јосиф Неимаревић, чурчибаша, Вуко Кујкур, Ђорђо Бјелобрк.

Дувно:

Сава Ковачевић; Јован Вукановић, трговац.

Шолац:

Ђуро Пецељ, трговац.

Дужи манастир:

Преподобни Евстатиј Дучић, игуман; Василиј Уљаревић, јеромонах.

Појово:

Перо Божић, свештеник.

32. А. Д. ван Бурен-Шеле, *Оисага Севастопоља*. Превели Ђорђе Малетић, Владимир Вујић и Димитрије Балаитски. Част прва. Нови Сад 1857. <Европска библиотека нове белетристичке литературе. С немачког језика преводе професори: Ђ. Малетић, В. Вујић и Д. Балаитски>

Градишка (у Босни):

Скупио Михаило Пијанић, трговац.

Трговци: Симо Јово П. Танасић; Кузман С. Пруженовић; Косто Танасић, за брата Тану; Васа Танасић, за сина Јову; Јевто и Јово браћа Петровићи; Јово Јевтановић; Ананија Мићић, за синове Ристу и Перу; Мијат Дучић. – Симо Ђорђевић, механџија; Конда Петровић Тешњак, из Сарајева, трговац; Михаило Пијанић, трговац.

Свега 11 књига.

Сшара Градишка:

Алекса Вуић, опанчар, родом из Бистрице у Бањалуки (скупитељ претплате).

Београд:

Тома Бацетић, Херцеговац.

Ужице:

Алекса Филиповић, из Рудога у Херцеговини; Вукота Остоић, парох вишеградски; Драго Андр. Кођаић /?/, трговац из Фоче у Турској; Сима Туфегџић, трговац фочански; Теодор Теодоровић Дукић, трговац сарајевски у Турској.

Београд:

Сава Косановић /Ерцеговац/, клирик II лета.

Коста Глишић, за брата Ивана из Ерцеговине; Димитрије Крстић, Ерцеговац.

33. Милован Видаковић, *Љубомир у Јелисијуму*. Друго изданије. Издао Георгије Стајић. Београд 1857.

Београд:

Симеон Чајкановић, клирик I разреда; Димитрије Дулегеровић, клирик I разреда; Сава Косановић, из Ерцеговине, клирик I разреда; Никола Јовановић, из Босне, ученик II разреда гимназије београдске.

Ужице:

Илија Неранџић, трговац из Гербеша, окр. требињског (у Ерцеговини).

34. Вук Врчевић, *Морално-забавне и шаливо-поучне записишке*. Задар 1857.

Дужи (манастир у Херцеговини):

Од преподобног Никифора Дучића: Преподобна господа Евстатиј Дучић, игуман; С. јеромонах Јоаникиј Перовић; Василиј Уљаревић; Серафим Перовић; Никифор Дучић (3 књиге); и Леонтије Радуловић. Честејши г. Христифор Одавић, парох шумски; Симеон Даниловић, ђакон. – Ђаци манастирски: Матија Перовић, Теодор Перовић и Крсто Голубовић.

11 књига.

Ливно (у Босни):

Од Андрије Павасовића: Благородна господа Михаило Милихановић, директор школе (2 књиге); Јосиф Ј. Ђурић (5 књига); Лазо Билић; Нико Самарџић, за сина Ђорђу и Симо Г. Теодоровић (2 књиге), трговци. – Ристо Павловић, терзија и Андрија Павасовић, љубитељ књижевства.

13 књига.

Мосћар:

Од пречестејшег Јоаникија Памучине.

Пречестејши Јоаникиј Памучина, архимандрит и списатељ; Преподобни јереј Прокопиј Чокорило; Гаврил Балорд; Честејши Јован Милићевић. – Благоразумни учитељи: Јован Шушић и Петар Србић. – Благородна господа трговци: Јевтан Мрав, за сина Јова; Јово Ковачевић; Јевтан Шотрић, за рођака Стефана; Михаило Аничић, за сина Јевтана; Вукан Балтић; Милинко Оборина, за брата Јевта; Ђорђе Бјелобрк, за братића Миха; Вукан Шола, за братића Јова; Ристо Л. Кусаловић; Ђорђе Братковић и Јово Хаџи Петровић, поклоник светог гроба, трговац пријеполски.

17 књига.

Неретва:

Честејши Никола Влачић, администратор парох; Јован Гога, трговац и Стефан Ристић, агент трговачки.

3 књиге.

Сарајево:

Од Александра С. Пупића,

Његово Високопреосвештенство Софрониј, епископ босански; Пречестејши

Стефан Банковић, прота и честна господа пароси сарајевски: јереј Василије; Герасим; Ристо Иконом; Јово; Ристо и Петар. – Благородна господа трговци и љубитељи српског књижевства: Перо и Васо браћа Аци Ристића; Михаило Евтановић; Ристо Савић; Јово Н. Деспић; Алекса Н. Деспић; Јово, Ђорђе и Мићо, Неше Песаре; Георгије Аци Дамјановић; Гавро Хаџи Авакумовић; Браћа покојног Миће Хаџи Авакумовића; синови Хаџи Лазара Јовановић; браћа Хаџи Николићи (2 књиге); Хаџи Јово Костић; Хаџи Јово Петровић; Хаџи Симо Петровић; Лазо Т. Дукић; Ристо Трипковић; Коста Петровић; Јово Миросављевић; Јевто Алек. Јелић; Гавро Алекс. Јелић; Нико Скарић; браћа Јосиповићи; Стјепан Марић; Јово Зотовић; Анто Јевтановић; Ристо Радловић; Спасоје Краљевић; браћа Митровићи; Мићо Јовановић Мађар; Јово Ђуковић; Симо Самоуковић; Јово Поповић; браћа Васиљевићи; браћа Илићи; Георгије Л. Филиповић; Симо Соколовић; Нико Павловић; Јово Петковић; Симо Одовић; Јоко Мијатовић Бакалић; Георгије Рајковић, аустријски поданик; Симо Н. Дунђеревић и Александар Симин Пупић јавни родољубац.

53 књиге.

Од Хаџи Косте Петровића (наручени преко Гавре Глишића): за себе и своје пријатеље 5 књига.

Требиње (у Херцеговини):

Од преподобног Никифора Дучића.

Поштенородни г. г. трговци: Лука Пиштеља, Симо Пиштеља, Перо Перовић, Гаврило Перовић, Манојло Ђеловић и Христо Шилобад.

6 књига.

Ужиче:

Илија Наранџић, трговац.

35. Квинт Куртије Руф, *Живот Александра Великог цара македонског*. Први део. С латинског превео Стеван Павловић. Беч 1857.

Београд:

Недељко Христић Бошњак, клирик, 2 књиге; Тодор Малешевић, родом из Босне (на сва три дела).

Брчко:

Од Јефта Р. Вуковића, трговца.

Јово Тодоровић Л., за сина Симеуна; Нико Поповић; Јефто Вуковић; Јован Человић, за сина Јову; Нико Микаиловић; Илија Герчић, за сина Тодора; Глишо Павловић, за сина Јову; Ристо Симић; Лазо Ковачевић; Саво Јосифовић; Ананија Мичић Т., за синове Ристу и Перу; Јово Павловић, за сина Нику; Лазар Перовић; Божо Цветић; Јован Бернош; Ристо Ковачевић; Симо Грчкавац; Мићо Алексић, за сина Алексу; Стефан Теодоровић Б.; Мићо Мичић.

20 књига.

Мостар:

Од пречестејшег Јоаникима Памучине, архимандрита.

Јеромонаси и ефимери мостарски: Гаврил Балорда, Прокопије Чокорило, Јоаникије Памучина, архимандрит и с. с. за себе и за књижницу мостарску, 2 књиге. – Ристо Гатало; Михо Милишић, за сина Јована; Јефтан Мрав, за сина Јована; Мирко Кашиковић, за сина Ђорђа; Ђорђе Белобрк, за брата Јефтана; Сава Билић, за брата Стефана; Стефан Дропо, за брата Ристу; Јефтан Шотрић, за рођака Риста (сви сва три дела).

Сарајево:

Од г. г. синова Хаџи-Ристе.)

Честејши Ристо Новаковић; парох Мартић, католички пристав. – Трговци: Мићо Р. Савић, синови Хаџи-Ристе, браћа Ђуковићи, Симо М. Самоуковић, Гаврило Х.

Авакумовић, Симо Пупић, Спасоје Краљевић, Нико Павловић, Јово Миросављевић, браћа Јосиповићи, Јаков Тривковић, Јован Ђоко Керлета, Јово Ристо Васиљевић, Топо Ј. Тонаић, Ђорђе Л. Филиповић. – Ђурчије: Ђорђе Х. Дамјановић, Лазар Х. Лазић, Лазар Јовановић, Јово Вуксановић. – Трговачки помоћници: Јово Ђупић Поповић, Јово М. Рађоновић. – Ђорђе Гиздић, житељ травнички и продавац најбољег дувана; Јово Гаић, трговац и житељ из Дубице.

Тузла:

М. Х. Васиљевић, митрополитски писар, 1 књига.

36. Људевит Штур, *Књига о народним песмама и приповећкама славенским*. С чешкога превео Јован Бошковић. Нови Сад 1857.

Београд:

Недељко Кристић, родом из Босне, слушац II године богословије; Тодор Малешкић, родом из Босне, ученик I разреда гимназије.

Дувно (у Херцеговини):

Од Прокопија Чокорила.

Пречасни Јоаникије Памучина, архимандрит; часни Сава Ковачевић, ефимерије мостарске православне цркве; часни отац Гаврило Балорда, јеромонах; /Јован/ Милићевић /учитељ/.

4 комада.

Мостар (у Херцеговини):

Од Прокопија Чокорила.

Господари трговци: Вуко Шотрић, за сина Ђура; Петар Петровић; Тодор Милић, за брата Ђорђа; Ристан Тутта, за сина Димитрија; Симат Гавриловић, за сина Гавра; браћа Риста, Јован, Спиро и Павао Ковачевић; Анто Шотрић. – Јован Шушић, учитељ 3 разреда.

37. А. Ф. Гиљфердинг, *Писма о историји Срба и Буџара*. Превео Милан Ђ. Милићевић. Свеска I. Београд 1857.

Београд:

Риста Лазаревић Требињац, служитељ II-г одељенија Апелационог суда; Мићо Р. Савић, трговац из Сарајева; Гаврил Х. Авакумовић, из Сарајева; Симеун Самоуковић, управитељ школе сарајевске; Јевто и Гавро Јелић из Сарајева; Атансије Радовић из Сарајева; Димитрије Јевтановић, из Сарајева; Коста Петровић, из Тешња, трговац; Јова Миросављевић, трговац сарајевски; Мића Јовановић, трговац сарајевски; Симеон Чајкановић, из Босне, клирик I разреда Богословије; Александар Ф. Хилфердинг, сачинитељ, садашњи царско-руски конзул у Сарајеву, 50 књига.

Ужиче:

Илија Неранцић, трговац ужички.

38. Људевит Штур, *Књига о народним песмама и приповећкама славенским*. С чешкога превео Јован Бошковић. Нови Сад 1857.

Београд:

Од Стојка Аћимовића и К.[онстантин] Зубана:

Недељко Кристић, родом из Босне, слушац II године богословије; Тодор Малешкић, родом из Босне, ученик I разреда гимназије.

Дувно (у Херцеговини):

Од Прокопија Чокорила.

Пречестњејши Јоаникије Памучина, архимандрит; честни Сава Ковачевић, ефимерије мостарске православне цркве; честни отац Гаврило Балорда, јеромонах;

Милићевић. 4 ком.

Мостар (у Херцеговини):

Од П. Чокорила.

Господари: Вук Шотрић за сина Ђура, Петар Петровић, Тодор Милић за братића Ђорђа, Ристин Тута за сина Димитрија, Симит Гавриловић за сина Гавра, браћа Ристо, Јован, Спиро и Павао Ковачевић, Анто Шотрић, трговци; врстни Јован Шушић, учитељ III разреда.

8 комада.

39. Јован Арањи, *Толдија*. Спевана скаска у XII песама. С мађарског превео Јов./ан/ Јовановић /Змај/. Нови Сад /1858/.

Дубровник:

Серафим Перовић, јеромонах у манастиру Дужи; Н./ићифор/ Дучић, јеромонах у Мостару.

Мостар:

Пречестејши архимандрит Памучина; Прокопије Чокорило; Гав./рило/ Балорда; јереј Ј. Милићевић; Ристо Мисита, за сина Михаила; Јов./ан/ Ковачевић; Перо Кујунџић; Стеван Јовановић; Јевта и Симо Маргете; Јефта Мрав за Јована; Ст. Мићић; Ђорђе Белобрк; Ристо Дреч; Гл. Говедарац; Ристо Бајовић; Р. Дугоња; Трипко Томашевић; Ђорђе Јелачић; М. пл/еменити/ Ђурковић, учитељ у Лијевну; Јеф./то/ Белобрк; Ј. Шарић, учитељ; П. Србић, учитељ. Послао Прокопије Чокорило.

Свега 22 комада.

40. Инокрит (Владан) Ђорђевић, *Робови или Заробљени Талијани у Алмиру*. Позоришна игра у четири дејства. Земун 1858.

Београд:

Сава Косановић /Ерцеговац/, III лета богослов; Тодор Малешкић, ученик III разреда гимназије, родом из Сарајева у Босни.

Сарајево:

Скупљени од Нестора Гојковића, учитеља сарајевског.

Нестор Гојковић, учитељ сарајевски. – Симо Дунђеровић, Глиша Авакумовић, Марко Миросављевић, ученици IV разреда. – Јово Николић, Мићо Самоуковић, Ристо Николић, Нико Митровић, Коста Ристановић, Марко Поповић, Ристо Дамњановић, ученици III разреда.

Свега 11 књига.

Скупљени у апотеци Николе Ђ. Ђулеке.

Никола Ђ. Ђулека; Антоније Јефтановић, трговац; Георгије Рајковић, Дубровчанин; Димитрије М. Јефтановић, трговац; Стефан Томанић, трговац; Ристо и Константин синови Ристе, трговац; Фоти Панајотидес, г. Митрополита брат млађи; Атанас Ђ. Танасић, трговац; Епископ кратовско-босански Неофит; Мануил Димокидис, трговац из Сереза; Јово Р. Савић, трговац; Стефан А. Јелић, ученик IV разреда.

Свега 14 књига.

Скупљени од Максима Деспића, трговца сарајевског.

Георгије Х. Лазаревић, трговац; Коста Скарић, трговац; Јово Влачић Требињац; Христо Стојановић, калоперац; Јосиф Јосифовић, трговац; Мића Обрадовић; Симо Соколовић, рачуноводитељ сарајевски школа; Георгије Самоуковић; Димитрије Николајевић, ћурчија; Јаков Трифковић, трговац.

Свега 10 књига.

41. Милан Ђ. Милићевић, *Часови одмора*. Књига II. Београд 1858.

Београд:

Сава К. Косановић Херцеговац, клирик III лета, за брата Ристу; Сава Танацковић, клирик I лета за себе и брата С. Косановића, 2 књиге.

Зеница (у Босни):

Скупио Стефан Поповић.

Стеван Поповић, свештеник, и синови му Јован Поповић, свештеник и Стеван Поповић; Станиша Павловић, трговац; Петар Деспотовић, трговац; Перо Јосиповић, трговац; Христо Митровић, трговац; Ђорђе Крсмановић, трговац; Ђорђе Ђокић, трговац; Јово Бојанић, њебехија; Јован Ђуповић, и син му Ристо Ђуповић; Марко Цвијановић, тежак; Илија Гутић, тежак; Никола Кораћ, тежак; Илија Станковић; Ристо Јевтановић, трговац; Дамјан Марковић; Јован Деспотовић и Деспот Деспотовић.

20 књига.

42. Ђорђе Рајковић, *Јед и међ*. Нови Сад 1858.

Београд:

Сава К. Косановић /Херцеговац/, слушалац I године Богословије.

43. *Совершеноје ученије*. Превео Атанасије Чурлић. Задар, 1858.

Дубровник:

Јово Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/.

44. *Цвеће српски пасама*. Скупио, приложио и уредио Димитрије Михајловић. Књига I. Карловци 1858.

Београд:

Тодор Малетић, ученик из Босне.

Дубровник:

Јевстатије Дучић, игуман манастира Дужи у Ерцеговини; Високоблагородни Александар Хилфердинг, у Сарајеву, руски императорски конзул; Христифор Н. Мичић /родом из Мостара/; Ђуро Н. Ковачевић /родом из Мостара/.

Земун:

Алекса Хаџи Лазаревић, трговац из Сарајева.

Мостар у Херцеговини:

Пречестејши Јоаникије Памучина, архимандрит; Прокопије Чокорило, ефимер; Серафим, учитељ II разреда; Никифор Дучић, учитељ IV разреда; Јован Миличевић, ефимер; Симеон Миљковић, игуман манастира Житомислића; Благородни Марко Марковић, драгоман ц. к. конзулата; Благоразумни Саватије Делић, учитељ.

45. Хајних Чоке, *Аламонџад или роб на морском броду*. На српски језик превео Тома Живановић. Нови Сад 1858.

Београд:

Митар Цимирота, Ерцеговчанин, ученик IV разреда основне школе; Петар Ковачевић, ученик IV разреда основне школе.

Земун:

Риста Паранос, трговац из Брчког.

46. Милан Давид Рашић, *Космајка*. Друго издање. Београд 1859.

Београд:

Сима Чајкановић, ученик III разреда богословије, родом из Сарајева; Јован Башић, из Требиња, њебаџија.

47. Српско-далматински маџазин за године 1854. до 1859. XVIII књига. Издао на свијет Георгије Николајевић. Беч 1859.

Загар:

Василиј Ивеза Херцеговац, клирик треће класе.

Шибеник:

Послани од Г. Јове Шушића.

Честејши Г. Јово Шушић, парох и надзиратељ. Послао је осамнаест претплатника.

Дубровник:

Ристо Н. Мичић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Лучић, трговац /родом из Сарајева/.

Трст:

Јово Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/; Нико Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/; Лазар Павловић, трговац /родом из Мостара/; Ђорђе Аци-Лазаревић, из Сарајева; Ристан Кнежић, родом из Мостара; Јован П. Петровић, из Ерцеговине; Јевтан Мрав, за сина Јова у Мостару; Трифон Продановић, родом из Фоче, сенсел; Ристо Тузлић, родом из Сарајева; Јевто Н. Периновивић, трговац из Сарајева, скупитељ пренумераната.

Сарајево (Босна):

Послани од Нестора Гојковића.

Његово Високопреосвештенство господин архиепископ босански кир Дионисије, 5 књига; Његово високородије статски советник Евграф Р. Шулепников, императорско-руски консул за Босну и кавалер, 10 књига; Пречестејши протореј Стефан Баковић; честејши јереј Герасим Лалић; честејши јереј Василије Кешељевић; јереј Јован Поповић. – Трговци: Димитрије Јефтановић, Васо Хахи-Ристић, Мићо Савић, Антоније Јефтановић, Симо М. Самоуковић, Јово Хаџи-Бесаровић. – чланови школа: Јово Миросављевић, Ристо Трифковић, Браћа Јосиф и Ђорђо Јосифовић, Георгије Х. Авакумовић. – Браћа Јово и Ђорђо Илић, Симо Пупић, Георгије Рајковић, Никола Ђорђевић Ђулека, апотекар; Јово Поповић, за сина Марка; Ристо Ј. Инђић, Коста Х. Замфировић. – Максо Деспић, за брата Мићу, ученика; Симо Соколовић, рачуноводитељ школски; Лазар Станишић, терзибаша, за брата Јакова; Јован Вукобратовић, фелдвобел при ц. к. аустријском консулату; Стево Ненадовић, сапунџија; Нестор Гојковић, учитељ и скупитељ пренумераната.

Мостар (Херцеговина):

Послани од Никифора Дучића.

Његово високоблагородије титуларни совјетник Валеријан В. Безобразов, императорско-руски консул за Херцеговину и кавалер, 5 књига; Пречестејши Јоаникиј Памучина, архимандрит за себе и за црквену библиотеку, 2 књиге; Преподобни Гаврило Балорда, ефимер; Прокопије Чокорило, ефимер; јереј Петар Божић; Симо Пеић, учитељ. – Трговац: Вуко Шотрић, Јевтан Шотрић, Вукан Шола, Ђорђо Бјелобрк, Милинко Оборина, Симат Гавриловић, Вуко Кујкур, Лазо Ђирић.

Шолац:

Преподобни Јоаникије Хонлез, ефимер. – Трговац: Јован Марић, коцобаша; Перо Марић, Перо Ковачевић, Јован Перишић, Алексић Пецељ; Лука Суша; Сава Поповић, учитељ.

Љубомир:

Честејши јереј Алекса Периновић, парох.

Дужи манастир у Требињу:

Преподобни Евстатије Дучић, игуман, обдарен султанским орденом; Јоаникије Перовић, јеромонах; Василије Уљаревић, јеромонах; Леонтије Радуловић, јеромонах; Мелетије Перовић, јеромонах; јереј Христо Одавић, парох шумски.

Требиње:

Трговци: Стефан Ђеловић, Симо Пиштеља, Тодор Перовић.

Косијерево манастир:

Преподобно Теодосије Митровић, игуман.

Добрићево манастир:

Преподобни Јосиф Парежанин, игуман; Василије Кукавичић, јеромонах; Партеније Бедовић, јеромонах; Теодосије Јокановић, јеромонах.

Завала манастир:

Преподобни Никодим Вуловић, игуман; Никифор Србић, јеромонах; Ђорђије Вуловић, ђак.

Појово:

Честњејши јереј Стефан Ковач, парох; Христо Ковач, парох.

Љубиње:

Честњејши јереј Христо Пецељ, парох; Христо Перић, коцобаша.

Габела:

Трговци: Христо Човаљуга, Стефан Марковић, Јован Боко, Јевтан Кнежевић.

Житомилић манастир:

Преподобни Серафим Перовић, игуман за себе и за библиотеку, 2 књиге; Пајсије Периновић, јеромонах. – Предуготовничка школа: Преподобни Никифор Дучић, јеромонах м. Дужи, управитељ и учитељ школе, и скупитељ свију пренумераната херцеговачки. – Благонадеждни ученици: Софроније Спремо, јеромонах Житомилића, Тодор Веселица, Мостарац, Стефан Кукрика Ливњанин; Ристо Марић Мостарац, Јово Голубовић Мостарац, Марко Косјерина Мостарац, Петар Церовина Љубињац, Јово Ђерић Требињац, Петар Јанковић Требињац, Никола Глаговац Невесињац.

Навесинје:

Честњејши јереј Јово Говедарица, парох; Антоније Глоговац, парох; Христо Гаћина, парох; Христо Радовић, парох.

Гацко:

Честњејши Богдан Зимовић, парох.

Фоча:

Трговци: Драго Глођаја, Никола Глођаја, Јово Јакшић, Симо Адивуковић, Нико Јакшић.

Београд (Србија):

Послао пренумеранте Никифор Дучић Херцеговац.

48. Кај Јулије Тацит, *Живот кн. Јулија Априкола*. Превео с латинског Стеван Павловић а о свом трошку на свет издао Коста Стојшић. Загреб 1859.

Београд:

Сава Косановић Ерцеговац, клирик 3 разреда.

49. Ђорђе Гроздановић, *Животописаније његове светлости Милоша Т. Обреновића, књаза српског*. Свеска II. Земун 1860.

Београд:

Петар Петровић, Ерцеговац, ученик II разреда гимназије; Стеван Вулетић, Ерцеговац, ученик II разреда гимназије; Сима Стефановић и Јевта Симић из Градишке у Босни, трговци; Сава Косановић, Ерцеговац, IV разред богословије, за брата Ристу.

Ваљево:

Матија Илић, бакалин, из Босне родом.

Ужице:

Илија В. Неранцић, трговац из Ужица (сакупљач претплате); Јосиф Поповић, парох, Ерцеговац.

50. Вук Стеф. Караџић, „Правителствујуици совјетх сербски” за времена Кара-Борђијева или ошимање ондашњијех великаша око власти. Беч 1860.

Ариље:

Дионисије Поповић, игуман ман./астира/ Бање у Босни.

Босна:

Од доктора Брлића.

Пресветли господин бискуп Панатенски и намјестник апостолски Фра Марјан Шуњић; Филип Пашалић, државник францишканах босанских у Фојници; Мартин Недић, ислужени државник и бискупски намјестник у Сутјески; Фра Андрија Кујунџић, ислужени државник и гвардијан у Крешеву; Фра Грго Мартић, учитељ; Фра Филип Кунић, жупник из Бугојна.

Дужи (манастир):

Од Вука Врчевића.

Преподобни г. Јевстатије Дучић, игуман, одарен султанским орденом; Јоанићије Перовић, јеромонах; Василије Уљаревић; Леонтије Радуловић; Милентије Петровић.

Чаково:

Духовна младеж калуђерска из Босне.

Жишомислићи (манастир):

Од Јоанићије Памучине.

Серафим Перовић, игуман; Никифор Дучић, јеромонах и управитељ духовне учионице.

Мостар:

Од Јоаникија Памучине.

Валеријан Владимирович Безобразов, императорско руски титуларни савјетник и конзул, 10 књига; Јоаникије Памучина, архимандрит, 5 књига; Гаврило Балордић, ефимер; Перо Божић, ефимер.

Трст:

Јован Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/.

Ужице:

Дионисије Поповић, игуман манастира Бање у Босни; Илија В. Неранџић, трговац и љубитељ просвјете.

Цариград:

Петар Тепелук, учитељ у Сутјеском манастиру; Гавро Вучковић, депутат босански.

51. Светолик Лазаревић, *Сломенах*. Изворне песме. Нови Сад 1860.

Брчко (у Босни):

Г. Г. Боснић и Елаковић, трговци, 10 књига.

Дувно (у Ерцеговини):

Димитрије Ковачевић и Сава Ковачевић.

Лиевно (у Ерцеговини):

Симеон Тодоровић и Спиро Кујунџић.

Мостар (у Ерцеговини):

Пречестејши Јоанићије Памучина, архимандрит; преподобни Прокопије Чокорило, јеромонах; Петар Божић, парох мостарски.

Манастир Жишомислић:

Преподобнејши Серафим Перовић, игуман; Пајсије Периновић, Софроније Спремо и Тодосије Веселица, јеромонаси.

Манастир Дужи:

Преподобни Јевстатије Дучић, игуман и султанског икшина кавалер; преподобни Јоанићије Перовић, Василије Уљаревић /?/, Леонтије Радуловић и Мелетије Перовић,

јеромонаси; преподобни Нићифор Дучић, јеромонах манастира Дужи и учитељ предуговне школе, 3 књиге.

Свега 15 књига.

Приједор (у Босни):

Дамјан Поповић, прото за сина Симеона; госпођа Ана Диовић; госпођица Ана Зурнић; Лука Илић, за сина Саву; Јефтан Раденковић, за сина Лазара, ученика III разреда; Илија Мандић, ученик II разреда. – Трговци: Лазар Ковачевић, Теодор Антоновић, за кћер Петрију; Симо Вукић, Петар Грабовановић, Ристо Ђуликар, Јово Маикић, Риста Рабова. (/ Послао/ Јеф. Раденковић, учитељ).

Свега 14 књига.

52. Српско-далматински маџазин за годину 1860. Издао на свијет Георгиј Николајевић. XIX књига. Беч 1860.

Загар:

Василије Ивеза Херцеговац, клирик.

Шибеник:

Послани од г. Јове Шушића.

Честњејши Г. Јово Шушић парох и надзиратељ, са још 18 претплатника.

Дубровник:

Ристо Н. Мичић, трговац /родом из Мостара/, 3 књиге; Ристо Лучић, трговац /родом из Сарајева/.

Трст:

Јово Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/; Нико Шкуљевић, трговац /родом из Мостара/; Лазар Павловић, трговац /родом из Мостара/; Ђорђије Аци-Лазаревић, из Сарајева; Ристан Кнежић, родом из Мостара; Јован П. Петровић, из Ерцеговине; Јевтан Мрав, за сина Јову у Мостару; Трифон Продановић, родом из Фоче, сенсел; Ристо Тузлић, родом из Сарајева; Јевто Н. Периновић, трговац, родом из Сарајева, скупитељ пренумераната.

Сарајево (Босна):

Послани од Нестора Гојковића.

Његово високопреосвештенство господин архиепископ босански кир Дионисије, 5 књига; Његово високородије статски саветник еврграф Р. Шулепников, императорско-руски консул за Босну и кавалер, 10 књига; Пречестњејши протојереј Стефан Баковић; јереј Герасим Лалић, јереј Василије Кешељевић; јереј Јован Поповић. – Трговци: Димитрије Јефтановић, Васо Хаџи-Ристић, Мићо Савић, Антоније Јефтановић, Симо М. Самоуковић, Јово Хаџи-Бесаровић. – Чланови школе: Јово Миросављевић, Ристо Трифковић, Браћа Јосиф и Ђорђо Јосифовић, Георгије Х. Авакумовић. – Браћа Јово и Ђорђо Илић, Симо Пупић, Георгије Рајковић, Никола Ђорђевић Ђулека, апотекар; Јово Поповић, за сина Марка; Ристо Ј. Инђић, Коста Х. Замфировић, Максо Деспић, за брата Мићу, ученика; Симо Соколовић, рачуноводитељ школски; Лазар Станишић, терзибаша, за брата Јакова; Јован Вукобратовић, фелдвебел при ц. к. аустријском консулату; Стево Ненадовић, сапунџија. – Нестор Гојковић, учитељ и скупитељ пренумераната.

Мостар (Херцеговина):

Послани од Никифора Дучића.

Његово високоблагородије титуларни совјетник Валеријан В. Безобразов, императорско-руски конзул за Херцеговину и кавалер, 5 књига; Пречестњејши Јоаникије Памучина, архимандрит, за себе и за црквену библиотеку, 2 књиге; Преподобни Гаврило Балорда, ефимер; Прокопије Чокорило, ефимер; јереј Петар Божић; Симо Пеић, учитељ. – Трговци: Вуко Шотрић, Јевтан Шотрић, Вукан Шола, Ђорђо Бјелобрк, Милинко Оборина, Симат Гавриловић, Вуко Кујкур, Лазо Ђирић.

Скопје:

Преподобни Јоаникије Хонлез, ефимер. – Трговци: Јован Марић, коцобаша, Перо Марић, Перо Ковачевић, Јован Перишић, Алекса Пецељ, Лука Суша. – Сава Поповић, учитељ.

Љубомир:

Честејши јереј Алекса Периновић, парох.

Дужи манастир у Требињу:

Преподобни Евстатије Дучић, игуман, обдарен султанским орденом; Јоаникије Перовић, јеромонах; Василије Уљаревић, јеромонах; Леонтије Радуловић, јеромонах; Мелетије Перовић, јеромонах. – Честејши јереј Христо Одавић, парох шумски.

Требиње:

Трговци: Стефан Ђеловић, Симо Пиштеља, Тодор Перовић.

Косиерево манастир:

Преподобни Теодосије Митровић, игуман.

Добрићево манастир:

Преподобни Јосиф Парезанин, игуман; Василије Кукавичић, јеромонах; Партеније Ђедовић, јеромонах; Теодосије Јокановић, јеромонах.

Завала манастир:

Преподобни Никодим Вуловић, игуман; Никифор Србић, јеромонах; Ђорђе Вуловић, ђак.

Пољово:

Честејши јереј Стефан Ковач, парох; Христо Ковач, парох.

Љубиње:

Честејши јереј Христо Пецељ, нар. /?/; Христо Перић, коцобаша.

Габела:

Трговци: Христо Човаљуга, Стефан Марковић, Јован Боко, Јевтан Кнежевић.

Житомишли манастир:

Преподобни Серафим Перовић, игуман, за себе и за библиотеку, 2 књиге; Пајсије Периновић, јеромонах. – Предуготовничка школа: Преподобни Никифор Дучић, јеромонах дужки, управитељ и учитељ школе, и скупитељ пренумераната херцеговачких. Благонадеждни ученици: Софроније Спремо, јеромонах Житомишлића; Тодор Веселица Мостарац; Стефан Кукрика Лијељанин; Ристо Марић Мостарац; Јово Голубовић Мостарац; Марко Косјерина Мостарац; Петар Церовина Љубињац; Јово Ђерић Требињац; Петар Јанковић Требињац; Никола Глаговац Невесињац.

Невесиње:

Честејши јереј Јово Говедарица, парох; Антоније Глоговац, парох; Христо Гаћина, парох; Христо Радовић, парох.

Гацко:

Честејши Богдан Зимовић, парох.

Фоча:

Трговци: Драго Глођаја, Никола Глођаја, Јово Јакшић, Симо Адивуковић, Нико Јакшић.

Београд:

Послани од Нићифора Дучића Херцеговца.

53. Ђорђе Гроздановић, *Описаније живота блаженопочившег светлости књаза Милоша Т. Обреновића*. Свеска 3. Београд 1861.

Београд:

Скупио Хаци-Алекса О. Поповић: Сима Стефановић, Јевта Симић у Босни из Градишке, трговци.

54. Коста Лазаревић, *Љубав к ошечеству или Бранислав и Туломир*. Београд 1861.

Београд:

Тодор Малешкић, Херцеговац, богослов III године; Димитрије Цимирот Херцеговац, богослов II лета.

55. *Маџазин српско-галмајински за љодину 1861*. Издао на свијет Георгиј Николајевић. Двадесета књига. Беч 1861.

Загар:

Васо Ивеза, клирик пете класе /Херцеговац/.

Бенковац:

Христифор Шљивић, трговац, родом из Сарајева.

Шибеник:

Послани од пароха Шушића.

Честњејши Г. Јово Шушић, парох и надзиратељ, са 19 претплатника.

Дубровник:

Јово Пет. Опунћ, трговац /из Мостара/; Ђуро Ковачевић /родом из Мостара/, трговац, за синове Спиридона, Јова и Александра, 2 књиге; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Трст:

Лазар Павловић, трговац /родом из Мостара/; Јован Петровић, трговац из Ерцеговине; Тришко Продановић, из Фоче; Ристо Тузлић, из Сарајева; Јевто Периновић, трговац, скупитељ пренумераната /из Сарајева/.

Сарајево:

Високородни статски совјетник Евграф Р. Шулепников, конзул и кавалер, 2 књиге; Пречестњејши протојереј Стефан Баковић; Герасим Лалић, свештеник; Василије Кешељевић, свештеник; Ђорђе Аци-Лазаревић.

Мостар:

Високоблагородни титуларни совјетник Валеријан В. Безобразов, конзул и кавалер, 2 књиге; Преч. Јоаникиј Памучина, архимандрит, надзиратељ епархије херцеговачке, за себе и књижницу, 2 књиге; Прокопије Чокорило, свештеномонах; Гаврил Балорда, свештеномонах; Јово Говедарица, свештеник; Перо Божић, свештеник; Ђорђе Стоисављевић, учитељ. – Трговци: Јевто Шотрић, Вукан Шотрић, Ђорђе Бјелобрк, Стјепан Шотрић, Јевтан Мрав, Ристан Дугоња, Лазар Кнежић, Вуко Кујкур, Јово Алексић, Саво Билић

Житомислић манастир:

Високопреподобни Серафим Перовић, игуман; Пајсеј Периновић, свештеномонах; Теодосиј Веселица и Софрониј Спремо, свештеномонаси; Партениј Церовина, ђакон.

Дужи манастир:

Преподобни Никифор Дучић, намјестник, обдарен златним крстом, за своје пренумеранте у Херцеговини, 15 књига.

56. Милош Милосављевић, *Србијада или Повесница српског народа*. Част прва. Београд 1861.

Београд:

Нико Окан Сарајлија, трг. 3 књиге; Бошко С. Миљковић Ерцеговац; Остоја Николић Ерцеговац, Стеван Вукаловић Требињац, ученици II разреда гимназије.

57. Вук Стеф. Караџић, *Српске народне цјесме*. Беч 1862.

Слатина (Славонија):

Павле /Карано-/Твртковић, /из Босне/, парох слатински, за себе и своја два сина Светозара и Љубомира.

Требиње:

Од Вука Врчевића.

Господа трговци: 1. Манојле Ћеловић за сина Луку; 2. Шћепо (било написано Саво, па прецртано) Ћеловић; 3. Лука Пиштрља за сина Алексу; 4. Симо Пиштеља; 5. Јовица Черо за сина Шћепана; 6. Паја Черо; 7. Сава Дрекаловић и 8. Вуко Врчевић Ц; К: агент консулата за синове Стефана и Константина двије књиге.

– Сава Дрекаловић, трговац; Лука Пиштеља, трговац, за сина Алексу; Симо Пиштеља, трговац; Манојло Ћеловић, трговац, за сина Луку; Шћепо Ћеловић, трговац; Јовица Черо, трговац; Паја Черо, трговац; Вуко Врчевић Ц; К: агент консулата за синове Стефана и Константина двије књиге.

58. *Магазин српско-далматински за годину 1862*. Издао на свијет Герасим Петрановић, консисторијални и М. Драговића архимандрит. Двадесетпрва књига. Задар 1862.

Задар:

Евстатије Дучић, игуман манастира Дужи; Леонтије Перовић и Мелетије Радуловић, јеромонаси манастира Дужи.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/, за синове Спиридона, Јова и Александра, 2 књиге; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/, 2 књиге.

Мостар:

Пречестњејши Јоаникиј Памучина, архимандрит, надзиратељ епархије, обдарен златним напрсним крстом; Прокопије Чокорило, свештеном./онах/; Јово Говедарица и Перо Божић, свештеници; Сава Косановић, ђакон и учитељ; Ђорђе Т., учитељ; Господична Ана Дизмар, учитељка; Гђа Мара Семиз, учитељка. – Благонадеждне ученице: Мара Шотрић, Анђа Печета, Ана Љепава, Јелка Шотрић, Јованка Околиш и Јованка Јокшан. – Трговци: Вукан Шола и Ђорђе Бјелобрк.

Жишомислић манастир:

Високопреподобни Серафим Перовић, игуман. – Свештеници: Пајсије Периновић, Теодосије Веселица, Софроније Спремо; Партеније Церовина, дијак.

Цетиње:

Преподобни Нићифор Дучић Дужки, обдарен златним крстом.

Лијевно:

Јово Ерцег Скобла, трговац.

59. Милош Милисављевић, *Гусле Милошове или бој Срба и Турака у Ерцеговини 1861. године*. Панчево 1862.

Београд:

Цветко Лазаревић из Босне, ученик I разреда полугимназије; Лазар Ј. Ковачевић, Ерцеговац из Невесиња.

Шабац:

Ђоко Миуч, кујунџија из Сарајева.

60. *Рожданик и сановник*. Издао Јеремија О. Караџић. Београд 1862.

Београд:

Лазар Благојевић, жандарм, из Босне; Јован Младеновић, жандарм, из Босне.

Сарајево:

Уписани код Саве Николића, трговца.

Сава Николић, родом из Требиња, села Засада; Императорско-руски конзул Шулепников, 2 књиге; Императорско-руски канцелар Куденцев; Сакеларије поп Христо Остојић, поп Јовица Бабић; поп Божо Косарић; поп Ристо Максимовић, из Зенице; Максим Атанацковић, учитељ сарајевски; Стака Скендерова, надзиратељка женски/х/ школа; Драгиња Вељковић, учитељка сарајевска; Ана Јовановић, учитељка мостарска; Ђорђе С. Комненовић, доктор из Београда; Јово Р. Савић, трговац; Лазар Теодоровић; /?/ Дукић, трговац; Јован [Николић] Тасовац, трговац, родом из Херцеговине, села Требијева; Александар С. Пупић, трговац; Гавро Алекса Јелић, трговац; Марко Ј. Миросављевић, трговац; Видак М. Авакумовић, трговац; Јово Михајловић, трговац; Јово Поповић, трговац; Георгије С. Самоуковић, трговац; Благоје Самоуковић, трговац; Ђуро Ристић и Вуко Јанковић, ортаци; Јован Влачић, из Ерцеговине, окружија требињскога, села Јасенице; Јово Т. Мијић, калфа трговачки; Илија Глишић, родом из Горажда; Ристо Петровић, ћурчија; Ристо Перовић, родом из Требиња, села Гарице; Јово Марка Рађеновића; Јанаћ Костић, трговац; Ђорђе Обарина, родом из Мостара; Алекса Јовановић Скрјелина; Мича Петровић; Никола Неимаревић, ћурчија; Стево Поповић, из Зенице; Перо Димитријевић; Максим Илић, абација; Тодор Илијћ, абација; Тодор Милана ковача син; Стеван Ненадовић, лебцедер; Јаков Трипковић, на 5 књига.

При/је/гор (у Босни):

Остоја Спасојевић, на 2 књиге.

Београд:

Бошко С. Миљковић, Ерцеговац.

61. Јеремија Обрад. Караџић, *Смрт или правда*. Београд 1863.

Београд:

Андрија Глођаја, трговац, Фочанин, 2 књиге.

62. *Маџазин српско-далматински за годину 1863*. Издао на свијет Герасим Петрановић, конзисторијални и манастира Драговића архимандрит. Двадесетдруга књига. Задар 1863.

Шибеник:

Послани од пароха Јове Шушића.

Честњејши Г. Јово Шушић са још једанаест претплатника.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Мостар:

Послани од Сава Косановића.

Пречестњејши Јоаникиј Памучина, архимандрит, надзорник епархије, обдарен златним напрсним крстом; Леонтије Радуловић, из манастира Дужи и ефимер мостарски; Јово Говедарица и Перо Божић, свештеници; Сава Косановић, ђакон и учитељ, за свога садруга М. Стокића, ђакон и уч./итеља/ београдског; Андрија Павасовић, учитељ талијанског језика; Василије Ивезић, учитељ. – Благонадеждни ученици талијанског језика: Михо Бјелобрк, Јевто Ковачевић, за брата Павла, Јевто Балтић, Лука Иванишевић, Стојан Петковић, Сава Божић, Сава Вукановић. – Трговци: Симат Гавриловић, за сина Петра, Тодор Милић, Јово Ковачевић.

Житомислић манастир:

Високопреподобни Серафим Перовић, игуман и рев. просвете, 2 књиге. Свештенмонаси: Пајсије Периновић, Теодосије Веселица и Софроније Спремо.

Дужи манастир:

Високопреподобни Евстатије Дучић, игуман. – Свештенмонаси: Јоаникије Перовић, Василије Уљаревић и Мелетије Перовић.

Цетиње:

Послао архимандрит цетињски Нићифор Дучић.

Сарајево:

Преч. Теофил Петрановић, професор; Фра И. Мартић, парох; Дамјан Вуковић, парох дабарски; Гавро Вучковић, посланик босански; Симо Соколовић, рачуноводитељ школски; Госпоја Стака Скендерова, српска учитељка. – Трговци: Мићо Р. Савић, Коста Х. Ристић, Димитрије М. Јефтановић, Георгије Рајковић, Никола Павловић, Стефан А. Јелић, Јово Михаиловић, Марко Васиљевић, Јово Маргетић, Благоје Самоуковић, Ристо Инђић, Георгије Делић из Бањалуке, Браћа Ђуковићи, Браћа Јосифовићи и Марко Миросављевић.

63. Стојан Обрадовић, *Косићреш Арамбаша*. Београд 1863.

Сарајево:

Послао Сима Чајкановић, учитељ.

Јован Миросављевић, Јован Влачић Требињац и Алекса Пупић Дубровчанин, трговци. – Сима Соколовић, рачуноводитељ школе сарајевске; Божидар Мухић, трговац; Јован Митричевић, златар; Никола Стаић, учитељ; Мића Деспић, ученик. – Димитрије Божић, Јевта Деспић, Јован Лолић, Милан Лукић, Мића Глухић, Петар Хахић, Риста Каиловић, Стојан Спаић, Коста Адамовић и Коста Поповић, првошколци. – Риста Јосиповић и Риста Костић, другошколци. – Јово Јелић и Остоја Маслашић, трећешколци.

Свега 22.

64. Михаило М. Обреновић, *Милош Обреновић или Поглед на историју Србије од 1813. до 1839. године, као одговор њ. Силвијану Роберту*. Превео с француског Ч. Препечатао Ђорђе Стаић. Београд 1863.

Београд:

Бошко Ђучић, из Дервенте; Ђорђе Марковић, родом из Мостара; М. Ђ. Миличевић, родом из ерцеговачког окружија; Лазар Јовановић, родом из Травника; Павле Петровић Сарајлија, трговац, за супругу Јану.

65. Аугуст Коцебу, *Крстоносци или војени поход у Палестину*. Позоришна игра у пет дејствија. По немачком списао Павле Роже Михајловић. По други пут препечатао Јеремија Обрад. Карацић. Београд 1864.

Београд:

Андреја Глођаја, трговац Фочанин, за сина Драга; Милан Милићевић, служитељ Совјета, Ерцеговац; Сава С. Адамовић, терзијски калфа, родом из Босне; Јован Јовановић, жандарм, родом из Бања Луке; Јован Угреновић, ноћни стражар, родом из Турске Крајине; Стефан Тодоровић, родом из Босне, села Чађавице, богослов IV године; Петар Митровић, родом из Босне, села Тутњевца, богослов III године; Миле Стојаковић, жандарски коњаник из Босне; Дамњан Даниловић, Ерцеговац; Лазар Лукић, жандарм, родом из Босне, за браћу Алексу и Марка.

66. *Маџазин српско-галмашички за ђодину 1864.* Издао на свијет Герасим Петрановић, конзисторијални и манастира Драговића архимандрит. Двадесет трећа књига. Задар /1864/.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Мостар:

Скупио Сава Косановић, свештеник и учитељ.

Његово Високопреосвештенство православни арх. митрополит ерцеговачки Прокопиј, 10 књига; Пречестњејши Јоаникиј Памучина, архимандрит, обдарен руским златним крстом и орденом св. Ане III степена и бератом и никшаном мецедије од султана Абдул-Азиса, 5 књига; Валеријан Владимирович Безобразов, руски конзул у Ерцеговини, кавалер и надворни саветник, 5 књига; Јово Говедарица, Милутин Говедарица, Петар Божић, свештеник; Преподобни Леонтиј Радуловић, из манастира Дужи, ефимер мостарски; Сава Косановић, свештеник и учитељ; Васо Ивезић, учитељ. – Госпође учитељке: Ана Диздарева и Мара Семиз. – Ученици талијанског језика: Ристо Елачић, Јулија Говедарица, Јово Мрав, Јевто Ковачевић и Јевто Балтић. – Ученице: Јованка Р. Околиш, Мара Сужина, Сока П. Г. Говедарица. – Трговци: Јово Ристић Околиш, за синове Душана и Владимира, 3 књиге; Мијат Радовић, коцобаша, за синове Ђорђу и Владимира, 2 књиге; Вуко Шола, епитроп школе мостарске, за синове Илију и Војислава, 2 књиге; Симат Гавриловић, сина Петра; Михо Аничич, за синове Јевту, Лазу и Димитрија, 3 књиге; Стјепан Аничич, за сина Александра; Ато Шотрић, за братића Шпиру; Јово Срна, за сина Ђорђу; Вукан Ђурић, за синове Миху и Јову, 2 књиге.

Манастир Житомилић:

Пречестњејши Серафим Перовић, архимандрит и љубитељ књижевства, 2 књиге; Преподобни јеромонах Пајсиј Периновић, Теодосиј Веселица, Софрониј Спремо, Христифор Милутиновић, монах, Симеун Лелек, монах.

Скупио у Мостару преподобни отац Леонтије Радуловић.

Трговци: Ђорђе Бјелобрк, за синовца Михаила; Шпиро Зеџ, Христан и Петар браћа Тута, за сиротну децу, 2 књиге; Вуко Кјукур, епитроп манастир Житомилића, за кћер Мару; Ристо Петровић, Јово Куртовић, Илија Иванишевић, за своје синове; Сава С. Билић, епитроп женске школе; Перо Билић, за сина Јову; Христан Дугоја, за кћер Анастасију. – Господа: Перо Ковачевић и Јевто Маргета, чланови криминалног суда, за синове Илију и Тодора. – Михаил и Петар браћа Милишић, за своје синове, 2 књиге; Андрија Павасовић, учитељ талијанског језика; Михаил Гуровић; Ристо Мисита, за сина Михаила; Јевто Р. Бјелобрк; Симо Маргета, за сина Илију; Јевтан Обрадовић, за сина Риста; Ристо Гатало, за сина Игњатија; Јово Радуловић; Сава Каблар, за сина Манојла; Ђорђо Тошић; Христо Жеравица; Ристо Перишић, шавац?/; Вукан Неимировић, за сина Ђорђа; Јово Милутиновић, златар.

Пољово (околује трепињско):

Ристо С. Вукојевић, земљеделац.

Цетиње:

Послао архимандрит цетињски Нићифор Дучић.

Сарајево:

Послао Јаков Вуковић, учитељ.

Теофил Петрановић, професор; Фра Грго Мартић, парох; јереј Василије Стаић, екон. и члан конзисторије; јереј Герасим Лалић, секилариј и парох. – Учитељи: Сима Чајкановић, Никола Спаић, Јаков Вуковић, Гавро Вучковић; Симо Соколовић, рачуноводитељ школски. – Трговци: Георгије Рајковић, Стефан А. Јелић, за брата Јову, Јово Михайловић, Јово Р. Васиљевић, Јово Маргетић, члан конзисторије, Благоје Самоуковић, за братанића Јову, 2

књиге; Ристо Инхић, Јово Миросављевић, Ђорђе Самоуковић, Стево Памучина, Михаил Ј. Деспић, Григорије М. Х. Авакумовић, Мићо Р. Савић, Јован Тасовац.

67. Мирко Петровић, *Јуначки споменик*. Цетиње 1864.

Београд:

Јовица Ковачевић из Бихаћке нахије; Милета Дамјановић, крајишник од Крупе; Јован Самарџија, крајишник од Мајдан-нахије; Васо Ј. Зајић, из Тешња, поморац; Љубисав Пупић, Сарајлија; Јован Митровић Требињац, трговац у Београду (сакупљач претплате); Стефан Ј. Вулетић Требињац, ученик V р./азреда/ гимназије (сакупљач претплате); Василије Укропина Требињац, ученик III г./одине/ Београдске гимназије; Димитрије Ристић, Бошњак, ученик V г./одине/ Београдске гимназије; Никола Тодоровић, жандарм, из Босне.

68. Хаџи Серафим Ристић, *Плач Старе Србије*. Земун 1864.

Београд:

Стефан Тодоровић Босанац.

69. Хенрик Чоке, *Аламонџад или роб на морском броду*. На српски језик превео Тома Живановић. Друга књига. Београд, 1864.

Београд:

Димитрије Ристић, ученик V разреда гимназије, Босанац, I и II част.

70. *Маџазин српско-далматински за годину 1865*. Издао на свијет Герасим Петрановић, конзисторијални и манастира Драговића архимандрит XXIV књига. Задар /1865/.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Мостар у Херцеговини:

Скупио Леонтије Радуловић.

Пречестњејши Јоаникије Памучина, архимандрит, обдарен руским златним крстом и орденом св. Ане III степена и бератом и никшаном мецедије од султана Абдул-Азиса, 5 књига; Валериан Владимировић Безобразов, руски конзул за Херцеговину, кавалер и надворни саветник, 10 књига; Јово Говедарица, Милутин Говедарица, Петар Божић, свештеник; Преподобни Леонтије Радуловић, из манастира Дужи, ефимер мостарски; Сава Косановић, свештеник и учитељ, 2 књиге. – Трговци: Јово Ристић Околиш, носилац султановог ордена 5 степена мехидие, 2 књиге, Браћа Шоле, 2 књиге, Миленко Оборина, Мијат Радовић, коцобаша Симат Гавриловић, Михо Аничић, за своје синове; Ато Шотрић, Ђорђо Бјелобрк, Шпиро Зеџ, Браћа Туте, за сиротну децу, Вуко Кујкур, за сина Сима, Илија Иванишевић, за своје синове, Саво С. Билић, Димитрије Билић, Перо Ковачевић, члан криминалног суда, Јевто и Михаил браћа Бјелобрк, Браћа Јелачић, Јефтан Мрав, Христо Петровић, Браћа Шантић, Перо Билић, за своје синове, Мирко Кашиковић, Никола С. Ђоровић, калфа, Тодор Томић, златар, Гаврило Вуковић, за своје синове.

Житомислић манастир:

Пречестњејши Серафим Перовић, архимандрит, 2 књиге; Преподобни јеромонах Пајсиј Периновић, синђел; Теодосиј Веселица, парох дувањски; Софрониј Вуковић, Јоаникије Хонлез, Христифор Милутиновић, Симеон Лелек.

Окружије Коњиц:

Димитр./ије/ Јовановић, парох.

Дувно:

Сава Ковачевић и Ристо Малан, трговци.

Завала манастир (у Појову, шребињском окружију):

Високопреподобни Никодим Вуловић, игуман; Леонтије Ковачевић, јеромонах; Стефан Ковачевић и Ристо Ковачевић, пароси поповачки; Ристо Вукојевић, земљедјел.

Добрићево манастир (у шребињском окружију):

Високопреподобни Јосиф Парежанин, игуман. – Јеромонаси: Партеније Ђедовић, Теодосије Јокановић. – Серафим Анђелић и Исаиј Парежанин, јерођакон.

Требиње:

Перо Перовић, коцобаша; Петар Петровић, учитељ. – Трговци: Лука Пиштељић, Михаило Ђеловић, за своје синове; Гавро Перовић, за сина Тому; Стјепан Ђеловић, Пајо Чечовић /Человић!/, Стефан Одавић; Перо Кебеља Витковић, за своје синове; Максим Паликућа; Томо Герун, трговац шумски, за своје синове.

Дужи манастир:

Пречестњејши Евстатије Дучић, архимандрит, 5 књига. – Јеромонаси: Јоаникије Перовић, Василије Уларевић и Милетија Перовић, 2 књиге. – Ученици манастира Дужи: Димитрије Кебеља и Лука Шкеровић, IV разред; Сава Даниловић, Томо Перовић, Ђорђо Томовић и Тодор Гаћина, II разред.

Туље /насеље у Требињу/:

Христо Ковач, парох тулски и Христо Одавић, парох Шумски.

Луј:

Марко Дучић, трговац.

Бијелач /насеље у Требињу/:

Илија Привица, трговац.

Цетиње:

Пречестњејши Нићифор Дучић, архимандрит цетињски, 2 књиге; Христифор Љепава Мостаранин, монах и клисар цркве.

Сарајево:

Благородни Миливој Божић, секретар пруског конзулата. – Учитељи: Теофил Петрановић, Јаков Вуковић, Тодор Малешкић, Никола Спахић. – Јереј Васо Стаић, иконом и Ристо Капица, ефимер. – Трговци: Јован Маргетић, Благоја Самоуковић, за братића Јову и шурака Ристу, 2 књиге, Ђорђо С. Самоуковић, Влајко Цвијић.

68. Панта Срећковић, *Синан паша*. Београд 1865.

Београд:

Милан Ј. Милићевић Ерцеговац; Н./ико Јовановић/ Окан, Сарајевац; Трифун Стојаковић Босанац; Спира Нешић Босанац; Максим Перовић Херцеговац; Димитрије Јовановић, гвожђар, Босанац; Сава П. Томић Херцеговац; Сима Б. Вукић Босанац.

Кијев (у Русији):

Јован Пичера, студент кијевске академије, родом из Мостара, 2 комада.

Београд:

Јован Тасован, Ерцеговац, пинтер.

69. Фенелон, *Прикљученија Телемака сина Улисева*. Превео с француског Стефан Живковић Телемак, а препечатали: Јеремија Обрад. Караџић и Велимир Валожкић. Прва свеска. Београд 1865.

Београд:

Стефан Тодоровић, родом из Босне села Чађавице, богослов IV године; Петар Митровић, родом из Босне села Тутњевца, богослов III године; Прокопије Дамњановић Ерцеговац, богослов I године.

70. **Фенелон, Прикљученија Телемака сина Улисева.** Превео с француског Стефан Живковић Телемак, а препечатали: Јеремија Обрад. Карацић и Велимир Валозић. Четврта свеска. Београд 1865.

Београд:

Риста Радовић, родом из Ерцеговине.

Ужице:

Милан Т. Матковић, родом из Херцеговине, окр./ужија/ Ни/к/шићског, села Штедиња.

71. **Критички преглед войроса о монашѣву епископа.** Преведено с руског од Атанасија Чурлића. Задар 1866.

Имошки:

Иларион Торбица, игуман драговићки; Никола Влацић, парох неретвански; Силвестар Богавац, јеромонах драговићки.

72. **Вук Стеф. Карацић, Српске народне пјесме из Херцеговине (женске).** Беч 1866.

Брод:

/Грга/ Мартић, католички жупник у Сарајеву; Блаж Јосић, провинцијал у Босни.

73. **Маџазин српско-галмајински за годину 1866.** Издао на свијет Герасим Петрановић, конзисторијални и манастира Драговића архимандрит. XXV књига. Задар /1866/.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Мостар:

Скупио Леонтије Радуловић.

Његово Високопреосвештенство архиеп. и митрополит свето-херцеговачки и захумски господин Прокопије, 10 књига; Преч. Јоаникије Памучина, архимандрит, обдарен руским златним крстом и орденом св. Ане III степена и султановим бератом и никшаном мецедие, 5 књига; Дионисије, свештенод. и митроп. граматик; Леонтије Радуловић, ефимер, 2 књиге; Милутин Говедарица и Петар Божић, свештеници. – Учитељи: Василије Ивезић и Алекса Чокорило. – Трговци: Јово Христић Околиш, султановог ордена мецедије V степена носилац, члан врховног суда, 2 књиге; Мијат Радовић, коцобаша, члан врховног суда; Браћа Шоле. – Епитропи мостарске школе: Ђорђо Бјелобрк, Михаил Р. Оборина, Јефто и Мих. браћа Бјелобрк, Спиро Зец, Ато Шотрић, Браћа Јелачић, Саво С. Симата Балића, Перо Билић, Браћа Туте, Ђуро Пеш, Гаврило Вуковић. – Теодор Томић, златар. – Вукан Кусало, Петар Петрић, Стјепан Моић, Лука Српа, Симат Гавриловић, Ђорђо Томић, Христо Петовић, Јово и Христо браћа Мрав, Вуко Кујкур, Христан Гатало, Михо Аничић, Јаков Вуковић, Стојан Каблар, Ник. Ђоровић и Тодор Кораћ, калфе.

Житомилић манастир:

Преч. Серафим Перовић, архимандрит, обдарен напрсним крстом, за себе и библиотеку, 3 књиге. – Јеромонаси: Софроније Вуковић, Теодосиј Веселица, Јоаникије Хонлез, Симеон Лелек, Христифор Милутиновић. – Учитељи у манастиру: Јово Перовић и Симо Дамјановић.

Коњиц:

Димитрије Јовановић, парох.

Попово предјел /Попово поље/:

Христо С. Вукојевић, земљеделац.

Окружије невесињско:

Преч. Јован Говедарица, протопресвитер. – Пароси: Христо Говедарица, Петар Радовић и Антоније Глоговац.

Окружије Столачко:

Илија Шаренац, парох. – Трговци: Перо Ковачевић и Алекса Ђ. Пецеља.

Окружије Билећко:

Пароси: Димитрије Вујовић, Илија Куљић и Марко Крњевић.

Дувно:

Скупио А. Чокорило, учитељ мостарски.

Трговци: Сава С. Ковачевић, Јов. Милић, Јов. Вукановић, Лаз. Вукановић, Христо Мисита, Иван Невестић и Јов. Милићевић.

Манастир Завала:

Никодим Вуловић, игуман; јеромонах Леонтије Ковачевић и Ђорђе Вуловић, ђак.

Манастир Добрићево:

Јосиф Порежанин, игуман. – Јеромонаси: Партеније Ђедовић, Теодосије Јокановић, Серафим Анђелић и Исаија Парезанин.

Манастир Косијерево:

Данил Кукавичић, игуман. – Јеромонаси: Ефтимије Митровић, Мелетије Дутина и Герасим Косијеревац.

Фоча:

Скупио Драго А. Глођаић.

Преч. Василије Ковачевић, протопрезитер; Никола Поповић, парох; Драго А. Глођаић, за своје синове, 3 књиге; Петар Петровић, учитељ. – Трговци: Гавро Туфекчић, Никола Р. Глођаић, Алексије Д. Јовичић, Димитрије Г. Зечевић, Симо Томовић и Алексије Сунарић.

Требиње:

Трговци: Манојло Ђеловић, Гавро Перовић, Стјепо Ђеловић, Јоко Ђерић, Лазо Дрпић и Илија Правица.

Манастир Дужи:

Мелетије Перовић, игуман, 3 књиге. – Јеромонаси: Василије Уљаревић, Јоаникије Перовић и Прокопије Јанковић. – Ученици: Димитрије Кебеља, Ђорђо Томовић, Тодор Гаћина, Симо Ковачевић, Михаил Секерез, Светолик Љубибратић и Стефо Новаковић Довијар.

Цетиње:

Нићифор Дучић, архимандрит цетињски, 2 књиге.

Сарајево:

Учитељи: Теофило Петрановић, Сава Косановић, скупитељ предбројника, 4 књиге, Јаков Вуковић, Никола Спахић; јереј Васо Кешељевић, иконом. – Трговци: Јован Маргетић, Благоје Самоуковић, Ђорђо С. Самоуковић.

Тешањ:

Тодор Илић, протопрезвитер.

74. Коста Руварац, *Скупљени списи*. Први део. Издао Ђ./орђе/ Поповић /Даничар/. Нови Сад 1866.

Цетиње:

Нићифор Дучић, архимандрит, 2 књиге.

Нови Сад:

Мих. Чубрић, колачарски помоћник, родом из Босне.

75. Таковац. Српски народни календар за 1867. Издаје Јеремија Обрад. Карацић. Година II. Београд /1866/.

Београд:

Сима Илић, жандар, из Травника.

/Једну песму је објавио Риста Јовановић Бошњак/.

76. Алимпије Васиљевић, Историја народног образовања код Срба. Књига прва. Београд 1867.

Босна (Нови):

Петар Субановић /Зубановић!/, учитељ.

Српска Босанска Крајина:

Василије С. Пелагић, 5 комада; Ђорђе Делић, за сиромашне ученике, 5 комада; Јован Кнежевић, за сина Алексу, 5 комада; Петар Митровић, помоћник у бањалучкој богословији, 3 комада; Прокопије Трифуновић и Тодор Милешић, учитељи основне школе, 2 комада; Јован Пиштелић, за синове Саву и Николу, 3 комада; Васа Јакшић, за сина Тому, 2 књиге; Риста Митриновић; Јефта Авдаловић; Спасоје Бабић; Јован Библиј; Тодор Сиштелић? /Пиштелић!;/ Сава Сурутка; Јанаћ Зита. Свега 32 књиге.

77. Љубомир Даниловић, Племенити Србин или путовање кнеза Михаила Обреновића у Цариград и његове радње док се Србија сасвим не очисти од Турака. Београд 1867.

Београд

Јован Панић, из Босне, вароши Тешња; Лазар Кујунџић, родом из Босне.

Ужице:

Милан Т. Матковић, родом из Ерцеговине.

78. Димитрије Јосић, Како је на месецу? Нови Сад 1867.

Бањалука:

Послао Василије С. Пелагић, учитељ и уредитељ бањалучке богословије.

Трифун Чунгић, прото бањалучки; Јова Кнежић, за сина Алексу, 5 комада; Јова Пиштелић, за синове Никицу и Саву; Јевто Ардаловић; Анастас Икономо, 2 комада. – Учители: Проко Трифоновић и Тодор Малешин, 2. – Тодор Пиштелић; Сава Сурутка; Сава Милић; Сава Баслаћ; Риста Митриновић; Ђуро Јелисић; Илија Чолановић; Спасоје Чунгић; Спасоје Бабић; Риста Спајић; Митар Вучковац; Р. Милићевић; Лука Савић, за сиротне ученике у бањалучкој богословији, 5 комада.

28 комада.

79. Вук Стеф. Карацић, Живот и обичаји народа српског. Беч 1867.

Бањалука (у Босни):

Од Василија С. Пелагића, професора и управитеља бањалучке богословије.

Господин Василије С. Пелагић, професор и управитељ бањалучке богословије, за сиротне ученике у бањалучкој богословији, књ. 10; Ђорђије Делић, за сиротне ученике у бањалучкој богословији, књ. 5; Јово Кнежић, за сина Алексу и ћерку Савку, књ. 2, и за сиротне ученике, књ. 3; Јово Пиштелић, за синове Саву и Никицу, књ. 2, и за сиротне ученике, књ. 3; Петар Митровић, помоћник у бањалучкој богословији, за себе књ. 1, а за сиротне ученике књ. 3; прото Трифун Јунгић, парох бањалучки, књ. 2; Васо Јакшић, за сина Тодора, књ. 2; Тодор Пиштелић, за ћерку Љепосаву; Јевта Адамовић; Саво Сурутка; Ристо Спајић; Јанаћ Ђ. Зита; Спасоје Бабић; Јова Окановић; Јова Билбиј; Васиљ Наумовић. – Пречестејши поп Симо Ескија. – Учители основних школа: Прокопије Трифуновић, Тодор Малешин, Риста Митриновић, Димитрије Јакшић, Никола Ненадовић, Лазар Кневић, Михаил Ђурковић, Саво Пиштелић. – Ученици богословије бањалучке II разреда: Митар (Душан) Вучковац, /?/ Голубовић, Јова Клепић.

Свега књ. 54.

Од Косте Угринића.

Јово С. Билбија, трговац, књ. 1.

Босанска Градишка:

Од Василија С. Пелагића, професора и управитеља бањалучке богословије.

Високоучени прота Стојан Угреновић; Петар Љубишић, учитељ; Јово Љубоје; Божо Љубоје; Сима Стефановић; Лазар Мостић; Сима Пиштелић; Алекса Вуић; Стојан Стојнић; Илија Чолаковић; браћа Лука и Васо Савићи.

Свега књ. 11.

Дубровник:

Христифор Лучић, трговац /родом из Сарајева/; Ђуро пок. Ник. Ковачевића, трговац /родом из Мостара/.

Дужи манастир у Херцеговини:

Послао Вук Врчевић, ц. к. аустријски конзуларни агент у Требињу.

Преподобни г-дин Мелентије Перовић, игуман манастирски и члан меџлиса, књ. 2; Јанићије Перовић; Прокопије Јанковић; Јевстатије Гаћина.

Жићомислић манастир:

Послао Вук Врчевић, ц. к. аустријски конзуларни агент у Требињу.

Високопречасни Серафион Перовић, архимандрит манастира и почасни ордена обдарник, књ. 2.

Мајдан (у Босни):

Од пречаснога господина Николе Беговића, проте.

Трговци: Зурнић Перо, Браћа Живковићи, Јефтановић Нико. – Маринковић Дионисије, учитељ.

Свега књ. 4.

Мостар (у Херцеговини):

Послао Вук Врчевић, ц. к. аустријски конзуларни агент у Требињу.

Његово високородије руски конзул господин Алексије Кудрјавцев, књ. 2; Његово високородије господин Јован благородни Капо Д' Истрија, секретар руског конзулата; Његово високопреосвештенство митрополит херцеговачки господин Прокопије, обдарен султанским орденом Меџедије IV степена, књ. 2; Високопречасни господин архимандрит Јоаникиј Памучина обдарен царско-руским орденом св Ане III степена и напрсним крстом; Преподобни Леонтије Радуловић, јеромонах манастира Дужи и ефимер мостарски; Пречасна господа пароси: Милутин Говедарица и Петар Божић; Преподобни Дионисије, јерођакон митрополитски и граматик; Господа учитељи: Јово Перовић, Василије Ивезић и Алексије Чокорило.

Свега књ. 13.

Приједор (у Босни):

Од печасни господин Никола Беговић, проте.

Трговци: Ковачевић Лазар, књ. 2; Стефановић Миле; Браћа Вукићи, књ. 2; Марић Перо; Шешлић Симо; Митриновић Симо; Антоновић Тешо; Димић Јово; Поповић Симо.

Свега књ. 11.

Требиње (у Херцеговини):

Вук Врчевић, ц. к. аустријски агент конзулата, књ. 12; Гдин Томо Свилокос, пословођа; Манојло Ћеловић, за сина Тома.

Свега књ. 14.

80. *Магазин српско-далматински за годину 1867.* Издао на свијет Герасим Петрановић. XXVI књига. Задар /1867/.

Дубровник:

Ђуро Ковачевић, трговац /родом из Мостара/; Ристо Мичић, трговац /родом из Мостара/.

Мостар:

Скупио Алексије Чокорило, учитељ.

Његово Високопреосвештенство Прокопије архиепископ и митрополит светохерцеговачки и захумски, обдарен султановим бератом и никшаном мецедије IV степена, 5 књига; Преч. Јоаникије Памучина, архимандрит, обдарен руским златним крстом и орденом св. Ане III степена и султановим бератом и никшаном мецедије, 5 књига; Леонтије Радуловић, ефимер, 3 књиге; Милутин Говедарица и Петар Божић, свештеници. – Учитељи: Јово Перовић, Василије Ивезић и Алексије Чокорило; Г-ђа Марија Перовић, учитељка; Јелка Перовић, ученица. – Чиновници: Никола Иларионов, руски конзул, 3 књиге; Јован Капо де Истрија, секретар руског конзулата. – Трговци: Јово Христић Околиш, султан. ордена мекхидије V степена, члан врховног суда, 2 књиге; Мијат Радовић, коцобаша и члан врховног суда; Јевто Маргета, члан врховног суда; Ђорђо Бјелобрк, за синовца Михаила; Спиро Зец, за сина Јову; Браћа Јелачић; Перо Милишић, за сина Јевту; Саво С. Билић, Браћа Бјелобрци; Лука Срна, за брата Ђорђу; Ристо Петровић, за кћери Ј. и Ф.; Ђуро Шотрић; Христо Ђурић, за сина Војислава; Јаков Вуковић; Вукан Ђурић, за синове Мију, Јову и Марка; Теодор Чолић, за брата Ђорђу; Симо Чокорило, за брата Николу; Јово Бајовић, за брата Саву; Перо Гашић, за брата Јевту; Лазар Лакић, за браћу; Ђорђо Ђирић; Браћа Опуйи Јово и Христо; Никола Пичета, Јевто Говедарица, Томо Кусало, Христо Марић, Јово Милутиновић, Никола Праменко, калфа; Перо Ковачевић, за синове; Перо Јовановић, за сина Мију; Браћа Кошерине; Христо Дугоња, за сина Јову; Христо Гатало, за сина Игњатија; Лазар Јовановић, за брата Глигу; Никола Сарандар; Јово Моић, клисар; Христо Миљевић, каваз руског конзулата; Никола Мичић, Никола Ђоровић, калфа; Симат Мрав, за брата Јову; Браћа Моићи; Вукан Баљтић, за сина Перу; Спиро Билић; Васо Тошић, за брата Јевту; Јово Келак; Васо Павић, за брата Христу; Христо Дреч, за сина Јеремију; Ђорђе Братковић, шавац; Перо Јањалија, за кћи Анђелку; Драго Магазин, за сина Христу; Стојан Јањош; Симо Куртовић; Илија Грујца, за сина Мију; Илија Дуда; Ставро Манастирлија; Перо Кујунџић, за сина Алексу; Сава Иванишевић, за кћер Софију; Теодор Мишта, за сина Саву; Г-ђа Ана Куњадруша, за кћери Мару и Ф.; Јово Костић; Михо Дугоња; Митар Ђук, за сина Саву; Христо Перотић; Раде Перотић; Илија Бутулија, за сина Лазара; Мирко Кашиковић, за сина Тому; Христо Круљ; Христо Покрајчић; Илија Шпаравало, за сина Данила; Илија Шпаравало; Перо Лелек; Сава Каблар, за сина Манојла; Јово Костић; Вукан Јелачић, за сина Васу; Михо Остоић, за синове Лазара и М.; Илија Кешел; Томо Давидовић, за брата; Ђуро Пеш, за сина Ђорђу; Јевто Обрадовић, за сина Христу; Михо Оборина; Васо Миљић, за сина Спиру; Теодор Томић, златар; Лазар Вукановић, за синове; Јован Србић, за брата Симата.

Манастир Житомислић:

Преч. Серафим Перовић, архимандрит, обдарен напрсним крстом, за себе и библиотеку, 3 књиге; Ђорђе Петковић, учитељ. – Јеромонаси: Теодосије Веселица, намесник, Софроније Вуковић, Симеон Лелек, Христифор Милутиновић. – Томо Человић, ученик II разреда; поп Гаћина, за сина.

Манастир Дужи:

Преп. Мелентије Перовић, игуман, за себе и своје братство, 5 књига.

Цетинје:

Нићифор Дучић, архимандрит, 2 књиге.

Сарајево:

Сава Косановић, за себе и предбројнике, 10 књига.

81. Богољуб Петрановић, *Српске народне пјесме*. Сарајево 1867.

Сарајево

Од гг. Стеве Митровића, слагара и Ристе Чајкановића.

Високородни господин Ефграф Шалеников конзул Руски и витез разни редова. – Благородни Господин Ахмед Рашид Ефендија, мутесариф и помоћник преузвишености ч. Осман Шериф паше валије босанског и витеза рудбе салисе ордена меџидије III степена. – Давичо Хаим управитељ владине књигопечатње обдарен оредном меџидије 5 степена. – Високоучени Клемент Божић тајник у конзулату Пруском. – Пречасна гг. Фра Грго Мартић, парох католички обдарен орденом меџидија 4 степена. – протосинђел Јерусалимски г. Венијамин обдарен орденом меџидије 5 степена. – Гавро Вучковић обдарен орденом меџидија 5 степена. – Ђорђије Јовановић граматик његовог високопреосвештенства г. Игњатије митрополита босанског, и списатељ. – О.[тац] Герасим Лалић секиларија. – Честита гг. Мустафа ефендија еврак мудир. – Сали ефендија Хади Усеинових списатељ. – гг. полицаје: Мухамед Рашидовић. – Мустај бег Чемерлић. – Мурат Оџић. – Мошон Алкалај. – гг. чиновници: Мехмед Али Кадић, беледиски писар. – Сали ефендија из мектупчине канце. писар. – Сали ефендија из махалске канцеларије писар. – Мехмед Илми ефендија из мектупчине кан. писар. – Ешреф Амди такрири-емлах кан. писар. – Селим Мехмед, меркеског меџлиса писар. – Ахмед ефендија Чемерлић, мулазим. – гг. трговци: Нићо и Јово Р. Савић. – Нико Павловић за сина Павла. – Аџи Ристић. – Максо Ј. Деспић. – Јосо Јосиповић за сина Ристу ученика реалке. – Мићо Бесара за сина Нику ученика реалке. – Спасоје Краљевић. – Никола С. Краљевић. – Гавро А. Јелић. – Стево Јелић. – Јован и Ристо Васиљевић. – Ристо Е. Радуловић. – Јово Миросављевић. – Синови Н. Х. Авакумовић. – Ђорђо Х. Дамјановић. – Благоје Самоуковић. – Петро Т. Петровић. – Ристо Петровић. – Ристо Х. Костић. – Нико Неимаревић. – гг. ученици реалке: Јефтан Деспић. – Стјепо Сршкић. – Алекса Поповић. – гг. Симо Соколовић, рачуновођа црквено-школски. – Ђорђе Х. Лазаревић, позорник школски. – Никола Митровић пјевац црковни. – Имре Вурешкић, дрводјеља. – Г. Тома Хркаловић, писар у Аустријском конзулату. – г. Мартин Божић, телеграфиста. – г. Коста Ристановић. – Тодор Стериовић. – Остоја Бошковић. – Ристо Каљаловић. – Стјепан Ђуртовић. – Јово Николић. – Милош Новаковић. – Перо Памучина. – Аћим Ристић. – Максим Бабић. – Никола Ђоћић. – Јован Рајковић. – Симо Дунђеровић. – Димитрије Сломић. – Ристо Михаиловић. – Никола Савић Бошков. – Нико Х. Пере Бесаровић. – Стеван Колаковић. – Мићо Самоуковић. – Ђорђо Самоуковић. – Јово М. Риђинових. – Алекса Благојевић. – Јово Угреновић. – Ристо Андрић. – Милан Лазаревић. – Јово Цвијић. – Лазо Радовановић. – Мића Чубриловић. – Јањач Костић, меанџија. – Јово Глишић. – Остоја и Ристо Кнежевић, опанчар. – Ристо Петровић. – Јова Арнаутовић.

107 књига.

Брчко:

Од пречасног г. Стевана Петковића, свећеника.

Пречасна господа: Стеван Петковић, свећеник Брчански. – Теодосије Марковић, парох бродски. – Петар Петлуковић, жупник тишински. – Јеврем Поповић, свећеник јасенички. – Алекса Симић, свећеник. – Филип Оршолић, капелан. – Стеван Јанковић, за сина Душана. – Деспот Деспотовић, учитељ. – др Петар Биков за кћер Наталију. – гг. трговци: Ристо Станковић. – Вук Јелаковић. – Перо Иванишевић. – Јован Брњош за сина Стеву. – Лука Митровић. – Ђурица Јуришић за кћер Драгињу. – Стево Ковачевић. – Браћа Петровић. – Јосо Јовановић. – Браћа Којдић. – Илија Грчић, за сина Тодора. – Живко Аћимовић. – Стеван Куртовић. – Илија Баришић, за сина Косту. – Марко Марковић. – Ђорђе Арсеновић, за сина Ристу. – Јово Ковачевић. – Саватије Јосиповић, за сина Станка.

– Перо Николић, рачуновођа. – гг. ученици I основног разреда: Димитрије Миљковић. – II разреда: Алекса Миљаковић. – III разреда: Спасоје Митровић. – Коста Којадић. – Ђоко Ђеловић. – IV разреда: Јово Ђеловић. – Алекса Митровић. – Петар Савић. – Михаил Танасић. – Нико Колановић. – Михаил Јосиповић. – Михаил Димитрић. – Јефто Јакшић. – Глишо Гајић.

Књига 53.

Бихаћ:

Пречасна господа Василије Ковачевић, парох. – Божо Ковачевић, парох из Вођенице. – Давид Неимаровић, свештеник из Јајинце. – Г. Теодор Сучевић, учитељ, за сина Јована. – гг. чланови у меџису: Стево Стричевић. – Лука Калаба. – гг. трговци: Браћа Јово и Ристо Михайловић. – Лука Лакић, Херцеговац. – Никола Глођаић. – Јово Илић. – Јово Борисављевић. – Раде Михайловић. – Браћа Јово и Стипо Ивковић. – Мишко Николић. – Стојан Продановић. – Ристо Васиљевић. – Ђорђо Грбић. – Симо Тупајић.

Књига 20

Пећровац /Босански/:

Пречасна господа: Василије Новаковић, прото. – Јеромонах Григорије Новаковић. – Јово Пећанац, свештеник. – Георгије Штрбац, учитељ. – гг. трговци: Перо Срђеновић. – Васо Мравић. – Симо Чавка. – Анто Ђорић. – Никола Крецо. – Теодор Теофановић. – Никола Латиновић за сина.

Књига 12.

Тешањ:

Од Ристе Ан. Мичића, трговца.

Пречасна господа: Тодор Илић, прото. – Поп Јово Миловановић. – Поп Лазар Марковић. – гг. трговци: Мијат Дучић. – Јово Сарајлија. – Јово Стојановић. – Јово Костић. – Јово Танасић. – Симо Танасић. – Дамјан Пружановић. – Тодо Костић.

Књига 13.

Зеница:

Пречасна господа: Поп Божо Кусурић. – Поп Паво Петровић. – гг. трговци: Стево Поповић. – Перо Петровић. – Стеван Деспотовић. – Ристо Чуповић, калајџија. – Андрија Абација. – Костантин Шебић. – Милан и Димшо Павловић. – Перо Јосиповић. – Ристо Јефтић.

Књига 12.

Прњавор /између Дервенте и Бањалуке/:

Од г. Јакова Опачића, трговца.

Пречасни господин: Шериф бег, Курбег Спасић. – гг. трговци: Јаков Опачић. – Лазар Тривковић. – Г. Милош Антонић, терзија. – Михаил Тривковић, ученик.

Књига 9.

Високо:

Госпођица Савка, кћи Јове Чанковића коцабаше височког, љубитеља књижевства.

Књига 1.

Зворник:

Господин Стево Ковачевић, трговац, са сина Рику.

Књига 1.

Мједна:

Г. Илија Удовичић, абација.

Књига 1.

Планиница:

Г. Стјепо Стјепановић, земљорадник.

Књига 1.

Мостар:

Од г. Василије Ивезић, учитељ.

Његово високопреосвјештенство архиепископ и митрополит свето-херцеговачки и Захолмски г. Прокопије, обдарен орденом Султанским беретом и никшаном мецедије IV степена. – Пречастни г. Јоаникије Памучина, архимандрит, разнијех ордена витез и списатељ српски. – Леонтије Радловић, јефимер. – Милутин Говедарица, свештеник. – ГГ. учитељи: Јово Перовић – Василије Ивезић. – Алекса Чокорило. – ГГ. трговци: Јово Христић Околиш, обдарен Султановим орденом мецедије V степена, и члан у суду. – Браћа Шоле, епитропи мостарске школе. – Ђорђо Бјелобрк. – Саво С. Билић. – Браћа Јевто и Михаил Бјелобрк. – Ристо Петровић. – Лазар Кнежић. – Јово А. Куртовић. – Браћа Јово и Ристо Мрав. – Јово Маргета. – Вукан Кусало. – Симат Гавриловић. – Браћа Ћирић. – Браћа Бошко и Трипо Пичета. – Димитрије Стегон. – Браћа Ђорђо и Васо Тошић. – Тодор Мисита, за сина Саву. – Браћа Јово и Ристо Опујић. – Никола С. Ћоровић. – Јово Костић. – Ристо Марић. – Василије Павић. – Никола П. Праменко. – Ђуро Ћук. – Јово Р. Ћирић. – Симат Н. Србић. – Лазо Пичета.

Књига 39.

Требиње:

Од поменутог Г. Ивезића.

Преподобњејши г. Мелетије Перовић, игуман манастира Дужи. – Преподобни јеромонаси: Јоаникије Перовић. – Прокопије Јанковић. – Јевстатије Гаћина. – Честни г. Вујо Врчевић, аустријски-конзуларни агент.

Књига 8.

Манастир Житомилић:

Од истог скупитеља.

Пречестњејши г. Серафим Перовић, архимандрит, обдарен златним крстом на прсима, за себе и библиотеку. – Г. Ђорђе Петковић, учитељ.

Књига 3.

Београд:

Тодо Мишић Сарајлија, ученик VI разреда гимназије.

Дубровник. Одоцњени предбројници:

Госпођица Кока Ђокић, учитељица женске школе у Сарајеву и љубитељка књижевности; Стево Алекс. Јовановић, из Бишћа, 2 књиге.

82. Божидар Петрановић, *Бојомили. Црква босанска и крстијани*. Историчка расправа. Задар 1867.

Бањалука:

В./асилије/ С. Пелагић, управитељ и учитељ у богословском училишту, 2 књиге; Јово Кнежић, за сина Алексу; Прокопије Трифуновић, Тодор Малешкић, Ристо Милићевић, Ристо Митриновић; Бањалучки богословски завод, 4 књиге.

Дувно. Жупањац:

Отац јеромонах Христифор Милутиновић. – Господа трговци: Сава Ковачевић, Јово Вуковић, Лазар Шкипина и Васо Круљ.

Лијевно:

Хаџи браћа Кујунџићи; прото Симо Којда, парох; Никола М. Самарџија; браћа Ерцег Скобла, за сина Стефана; Симо Тодоровић, за сина Јову, 2 књиге; Ђорђе Н. Станишић, за супругу Ану; Симо Станишић, за сина Шпиру; Нико Славић, за синове Симу и Ђорђа, 2 књиге.

Мостар:

Високоблагородни Никола Александрович Иларионов, заступник руског конзулата, 3 књиге; Јоаникије Памучина, архимандрит митрополитски и кавалер разних ордена, 3 књиге; Серафим Перовић, архимандрит житомислићки, обдарен напрсним крстом, 3 књиге; Леонтиј Радловић, јеромонах и ефимер, 2 књиге; Милутин Говедарица и Перо

Божих, свештеници; Јово Перовић, Васо Ивезић и Алекса Чокорило, учитељи мостарски.

Црна Гора:

Скупио претплату архимандрит Нићифор Дучић.

83. Димитрије Поповић, *Великаја катавасија*. Сомбор 1867.

Босна:

Брчко, 28 и Нови, 7 претплатника (без имена).

84. Даница Зорка Рашковић, *Славојој педесетогодишњој свешковини*. II свеска. Београд 1867.

Београд:

Милан Милићевић, Херцеговац.

